

1951

η φύση

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ

ΤΕΥΧΟΣ 133

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ

1951-2011

60 ΧΡΟΝΙΑ ΔΡΑΣΗΣ

η φύση

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ

ΤΕΥΧΟΣ 133
ΑΠΡΙΛΙΟΣ-ΜΑΪΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ 2011

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ

Νίκης 20, 105 57 Αθήνα
Τηλ.: 210-3224944, 210-3314563, FAX: 210-3225285
E-mail: info@eepf.gr - Ιστοθέση: www.eepf.gr

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος: **Νίκος Πέτρου**
Αντιπρόεδρος: **Ντόναλντ Μάθιους**
Γεν. Γραμματέας: **Λεωνίδας Κόλλας**
Αναπλ. Γεν. Γραμματέας: **Αλέξια Νικηφοράκη**
Ταμίας: **Σπύρος Μπιακούλης**
Αναπλ. Ταμίας / Έφορος Εκδηλώσεων:
Γιώργος Χατζηπαντωνίου
Μέλη: **Κυριάκος Γεωργίου**,
Διονυσία Παπαδοπούλου, **Γιώργος Πολίτης**,
Σταμάτης Σκαμπαρδώνης
Αναπληρωματικό μέλος: **Σμαράγδα Αδαμαντιάδου**
Επίτιμος πρόεδρος: **Γιώργος Σφήκας**
Επίτιμο μέλος: **Τίμος Χαραλαμπίδης**

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Νίκος Πέτρου, **Μαρτίνος Γκαίτλιχ**,
Λεωνίδας Κόλλας, **Ντόναλντ Μάθιους**,
Γιώργος Πολίτης, **Μαρία Ρουσομουστακάκη**.

Εκδότης - Υπεύθυνος ύλης
Νίκος Πέτρου, Νίκης 20, 105 57 Αθήνα

Τα ευνόγραφα άρθρα αντιπροσωπεύουν
τις απόψεις των συγγραφέων
και όχι αναγκαστικά της Εταιρίας.

Επιμέλεια έκδοσης: **Νίκος Πέτρου**

Σελιδοποίηση - επιμέλεια εκτύπωσης
Άρης Βιδάλης

Τυπογραφείο: **ΦΩΤΟΛΙΟ & TYRICON A.E.**

Τιμή Τεύχους 4 ΕΥΡΩ
Στα μέλη διανέμεται δωρεάν.

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ
Νίκης 20, 105 57 Αθήνα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εξήντα χρόνια μετά.....	N. Πέτρου	4
Ο «πράσινο» πατριάρχης		6
Βύρων Αντίπας	E. Τραΐου	8
Βραβείο «Βύρων Αντίπας» 2011		12
Ομιλία της Α. Θ. Παναγιώττος του Οικουμενικού Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου		13
Ομιλία Αναπλ. Υπουργού ΠΕΚΑ Νίκου Σηφουνάκη ..		15
Ομιλία Δημάρχου Αθηναίων Γιώργου Καμίνη		16
Ομιλία του καθηγητή Γρηγόρη Τσόλτα		18
Ομιλία της Αλέξιας Νικηφοράκη		20
Ομιλία των μαθητών Ελένης Φουρλάνου και Γάννη Κατή		21
Οι ελατοσυστάδες και η ορνιθοπανίδα τους στην ψευδαλπική ζώνη της Οίτης. Α. Χριστόπουλος		25
Οι επιπτώσεις της απελευθέρωσης των Μινκ στην ορνιθοπανίδα της λίμνης της Καστοριάς	Χρ. Τόσκος	27
Σκοτωμένος Λύκος στην Εορδαία Κοζάνης		28
Περιβαλλοντική ενημέρωση για τον Πάρνωνα	A. Πανταζή	29
Αρχαίοι Θεοί και σύγχρονοι μύκητες	Σ. Διαμαντής, Χ. Περγέρου	30
Νέα της ελληνικής χλωρίδας		31
Βιβλιοπωλείο της ΕΕΦΦ		33
«Γαλάζιες Σημαίες»	Δ. Ν. Βουρδουμπά	34
Πρόγραμμα Φολόης	Σ. Χατζησκάκης	36
«Μαθαίνω για τα Δάση»	Σ. Καινούργιου	38
The Green Key	Δ. Παπαδοπούλου	39
«Οικολογικά Σχολεία»	Στ. Σκαμπαρδώνης	40
«Πράσινες Γωνιές»		42
«Άλλοι πετούν, άλλοι πεινούν»		43
«Νέοι Δημοσιογράφοι»		44
Εκδρομές		46
Εγγραφές μελών - Δωρεές		47

Εξώφυλλο: Ο Βύρων Αντίπας στις Πρέσπες.

Η Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης έχει ως αποστολή της να ενημερώνει και να ευαισθητοποιεί, τόσο τους Έλληνες, όσο και αυτούς που αγαπούν την Ελλάδα, για την φυσική κληρονομιά της χώρας μας και να δραστηριοποιείται για την προστασία της.

Ευχαριστούμε θερμά το **Ίδρυμα Μποδοσάκη**
για την ευγενή χορηγία του προς την Εταιρία μας,
που συμβάλλει στην έκδοση του περιοδικού «Η Φύση».

Προστασία της Φύσης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ

Βραβείο Ακαδημίας Αθηνών (1982)

Βραβείο Henry Ford
από το Συμβούλιο της Ευρώπης (1997)

Οι πενήντα ιδρυτές της Εταιρίας

Πολλά από τα ιδρυτικά μέλη ήταν προσωπικότητες των γραμμάτων και των επιστημών, ενώ έξι από αυτούς ήταν ή έγιναν αργότερα ακαδημαϊκοί (Α).

Ν. Άγγελος, Κ. Αλεξόπουλος (Α), Β. Αντίπας, Ν. Αραβαντινού, Τ. Βάθης, Η. Βενέζης (Α), Α. Γεωργιάδης, Κ. Γουλιμής, Μ. Δέφνερ, Ο. Δημίδης, Χ. Διαπούλης, Τ. Ζάππας, Π. Ζέρβας, Θ. Θεοδωρόπουλος, Κ. Ισαακίδης, Γ. Κακριδής, Τ. Καρράς, Ι. Κούμαρης, Α. Κουτσικόπουλος, Β. Λεοντόπουλος, Α. Μακρής, Σ. Μαρινάτος (Α), Α. Μαρίνος, Μ. Μητσόπουλος (Α), Π. Μπρούσαλης, Ν. Νέμης, Η. Νικόπουλος, Κ. Οικονομίδης, Π. Οικονόμου, Π. Παλαιολόγος, Λ. Παπαγεωργίου, Γ. Πανταζής (Α), Ε. Παπαμανώλη, Π. Παπαμιχαήλ, Δ. Παπαευστρατίου, Ν. Περάκης, Ε. Πετραλιάς, Λ. Πινιάτζης, Χ. Ποταμιάνος, Ι. Σαντοριναίος, Π. Σοφιανόπουλος, Β. Σπανόπουλος, Γ. Σταμπολής, Π. Ταβλαρίδης, Α. Τζάρτζανος, Ι. Τρικκαληνός (Α), Σ. Χιλιαδάκης, Α. Χριστοδουλόπουλος, Ν. Χριστοδούλου, Ε. Ψαθίδου

Εξήντα χρόνια μετά...

Η Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης είχε την ύψιστη τιμή να γιορτάσει τα 60 της χρόνια απονέμοντας το βραβείο «Βύρων Αντίπα» στην Αυτού Θειοτάτη Παναγιότητα, τον Οικουμενικό Πατριάρχη κύριο κύριο Βαρθολομαίο, τον πνευματικό ηγέτη παγκόσμιας ακτινοβολίας Του οποίου οι πρωτοβουλίες για το περιβάλλον αγκαλιάζουν, εδώ και είκοσι χρόνια, όλο τον πλανήτη.

Ανατρέχοντας στο αρχείο της Εταιρίας κατά την προετοιμασία της εκδήλωσης, που έγινε στις 28 Ιουνίου, στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, και για την οποία θα διαβάσετε λεπτομέρειες στις επόμενες σελίδες, έπεσε στα χέρια μου ένα ανάτυπο της εισήγησης του Ιάκωβου Σαντοριναίου στην ιδρυτική Σύσκεψη, στις 11 Απριλίου του 1951.

Ο Ιάκωβος Σαντοριναίος, εμπνευστής της ΕΕΦ και πρώτος της Γενικός Γραμματέας, απευθυνόμενος στους 50 πρωτοπόρους που την ίδρυσαν, προσωπικότητες των γραμμάτων και των επιστημών αλλά και απλούς φυσιολάτρες, ανέφερε μεταξύ άλλων:

«... Η ελληνική φύσις έχει υποστεί τρομακτικές καταστροφές και εις το παρελθόν, αλλ' ιδίως κατά την τελευταίαν δεκαετίαν ... Τα αποτελούντα την φύσιν στοιχεία, αντιμετωπίσθησαν μέχρι σήμερον αποκλειστικώς ως πλουτοπαραγωγικοί παράγοντες. Ούτω εθεωρήθησαν, απο τις ιδρύσεως του Ελληνικού Κράτους, τα δάση, τα φυτά εν γένει, τα θηράματα, τα εδάφη, τα ύδατα, τα κοιτάσματα των ορυκτών ... Η αισθητική και η επιστημονική πλευρά της προστασίας της φύσεως κατά κανόνα ηγνοήθησαν ή παρεμελήθησαν. Η νομοθεσία δια την προστασίαν ωρισμένων ζωικών ειδών εφαρμόζεται μόνο επιφανειακώς, και η νομοθεσία δια την ίδρυσιν εθνικών πάρκων-εθνικών δρυμών δεν είχε και αυτή ευρείαν εφαρμογήν ... Η πανίς της Ελλάδος δεν έχει ακόμα πλήρως μελετηθεί, είναι προφανές όμως ότι πολλά είδη αρχίζουν να σπανίζουν και άλλα ευρίσκονται εις την οδόν της εξαφάνισης ...» Και κατέληξε «... Είναι πλέον καιρός να εκδηλωθεί το ενδιαφέρον της κοινής γνώμης δια να διασωθεί το πολύ μικρόν μέρος το οποίον υπολείπεται ανέπαφον από την φύσιν της χώρας μας και να κληροδοτηθεί εις τας επερχομένας γενεάς ...»

Οι φράσεις αυτές θα μπορούσαν να είναι απόσπασμα από κάποιο πρόσφατο σχόλιο στις σελίδες του περιοδικού μας, ή, ίσως, τμήμα της κοινής ανακοίνωσης των περιβαλλοντικών οργανώσεων με την ευκαιρία της ανάληψης καθηκόντων από τον νέο Υπουργό Περιβάλλοντος πριν λίγες μέρες.

Γιατί σήμερα, 60 χρόνια μετά, τα πράγματα δεν έχουν αλλάξει πολύ. Παρά τα αναμφισβήτητα θετικά βήματα, τα περισσότερα από τα προβλήματα που επισημάνθηκαν το 1951 δεν έχουν επιλυθεί, κάποια έχουν επιδεινωθεί ενώ έχουν προστεθεί και νέοι κίνδυνοι για το περιβάλλον.

■ Σημαντικές περιοχές και οικοτόποι εξακολουθούν να υποβαθμίζονται και πολλά είδη βρίσκονται στο όριο της εξαφάνισης. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για το θαλάσσιο περιβάλλον, η εφαρμογή του νόμου για την προστασία και διαχείριση του οποίου καθυστερεί, όπως καθυστερεί και η δημιουργία δικτύου Θαλάσσιων Προστατευόμενων Περιοχών σύμφωνα με την οδηγία 2008/56/ΕΚ.

■ Υπάρχουν ακόμα μεγάλα κενά στην προστασία. Το 70% των περιοχών του δικτύου Natura 2000 δεν προστατεύονται από νομοθετικές ρυθμίσεις, ενώ πολλοί από τους Φορείς Διαχείρισης αντιμετωπίζουν πλέον πρόβλημα βιωσιμότητας λόγω έλλειψης πόρων. Καθυστερεί η προώθηση της Εθνικής Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα στη διαδικασία διαβούλευσης και ψήφισης, παρότι η σύνταξή της έχει ολοκληρωθεί εδώ και πολλούς μήνες από την ομάδα εργασίας, στην οποία συμμετείχαν και οι περιβαλλοντικές ΜΚΟ.

■ Η περιβαλλοντική νομοθεσία εφαρμόζεται πλημμελώς και οι ελεγκτικοί μηχανισμοί είναι ανεπαρκείς. Η Ελλάδα έχει καταδικαστεί από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για 35 περιβαλλοντικά θέματα, όπως η νεκρή Κορώνεια και η διαχείριση των αποβλήτων, θέματα τα οποία ακόμα δεν έχουν επιλυθεί και επιβαρύνουν την καθημερινή ζωή όλων μας. Ο Νόμος-Πλαίσιο για τα Απόβλητα, σύμφωνα με την Οδηγία 2008/98/ΕΚ, δεν έχει ακόμα ψηφιστεί. Παράλληλα εκκρεμεί η αξιολόγηση της πορείας εφαρμογής του Εθνικού Χωροταξικού Πλαισίου και των ειδικών και περιφερειακών πλαισίων.

■ Εξακολουθεί η αλόγιστη χρήση των φυσικών πόρων. Εκκρεμεί ακόμα η συμμόρφωση με τη Οδηγία Πλαίσιο 2000/60/ΕΚ για το νερό και η ολοκλήρωση των Σχεδίων Διαχείρισης για της λεκάνες απορροής. Δεν έχει ολοκληρωθεί το σχέδιο της Επιτροπής Εθνικού Ενεργειακού Σχεδιασμού για τη σταδιακή απεξάρτηση της παραγωγής ενέργειας από τον άνθρακα μέχρι το 2050, και δεν έχει υιοθετηθεί ο στόχος της ΕΕ για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 30% (αντί του σημερινού 20%), έως το 2020, όπως έχει δεσμευτεί η χώρα μας. Υπό τις παρούσες συνθήκες της οικονομικής κρίσης υπάρχει φόβος η επιβεβλημένη αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας να έχει σοβαρές επιπτώσεις για τη φύση αν δεν υλοποιηθεί με ορθολογικό τρόπο, ξεκάθαρο πλαίσιο και σαφείς όρους.

■ Οι εισπρακτικές ανάγκες φαίνεται ότι θα οδηγήσουν σε νομιμοποίηση των αυθαιρέτων, «τακτοποίηση» την ονομάζουν, επιβραβεύοντας έτσι τη διαχρονική παρανομία, ενώ σοβαρές ανησυχίες εγείρουν και οι προσπάθειες σύντμησης ή παράκαμψης των διαδικασιών περιβαλλοντικής αδειοδότησης με το fast track και το νόμο για την περιβαλλοντική αδειοδότηση επιχειρήσεων. Το περίφημο «Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής» περιέχει πολλές ασάφειες που ανοίγουν «παράθυρα» για νομιμοποίηση καταπατημένων δημόσιων εκτάσεων, παρεκκλίσεις από την ισχύουσα χωροταξική και περιβαλλοντική νομοθεσία, δυνατότητα επενδυτικής δραστηριότητας σε προστατευόμενες περιοχές και οικοτόπους προτεραιότητας και απώλεια του κοινόχρηστου χαρακτήρα του αιγιαλού, προς χάριν «εσόδων».

■ Τέλος, το περιβάλλον παραμένει χαμηλά στις προτεραιότητες μεγάλης μερίδας πολιτών και πολιτικών και έρμαιο κάθε είδους συμφερόντων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η πρόσφατη συζήτηση στη Βουλή του νομοσχεδίου για τη βιοποικιλότητα, που εξαντλήθηκε στη διατήρηση των παρεκκλίσεων της εκτός σχεδίου δόμησης (άρα και διατήρηση της αυθαιρεσίας και των κινήτρων για κάθε είδους παρανομίες). Ελάχιστοι βουλευτές αναφέρθηκαν στα μεγάλα προβλήματα του φυσικού περιβάλλοντος και ακόμα λιγότερα ήταν τα ΜΜΕ που προέβαλαν στιδήποτε άλλο εκτός των «4 στρεμμάτων». Ελλιπής παραμένει και η ενημέρωση του κοινού, κάτι που δημιουργεί εμπόδια στη εφαρμογή δράσεων και πολιτικών. Έτσι, μεγάλο μέρος του κοινού, αλλά και αρμοδίων υπηρεσιών και φορέων, έχει την εσφαλμένη άποψη ότι το δίκτυο Natura 2000 αποκλείει τις ανθρώπινες δραστηριότητες από τη φύση. Αντίθετα η ευρωπαϊκή φιλοσοφία της προστασίας, που συμπύπτει και με την άποψη του Παναγιώτατου, θέλει τον άνθρωπο αναπόσπαστο κομμάτι του φυσικού κόσμου, της «Κτίσης», αρκεί να τη διαχειρίζεται σωστά.

Στην ομιλία του για την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος, το 2009, ο Οικουμενικός Πατριάρχης, μιλώντας για τη διαφύλαξη των φυσικών πόρων, υπογράμμισε ότι «... Πράγματι, η μέριμνα και φύλαξις των φυσικών πόρων, της Δημιουργίας, αποτελεί ευθύνη όλων εις ατομικόν καί συλλογικόν επίπεδον. Βεβαίως, αι πολιτικά ηγεσίαί εκάστης χώρας έχουν ιδιαίτεραν ευθύνην διά να αξιολογήσουν τας καταστάσεις, νά προτείνουν δράσεις, μέτρα καί ρυθμίσεις, να πείσουν τας κοινωνίας διά τήν ορθότητα αυτών και να τας εφαρμόσουν. Είναι όμως σημαντική καί η ευθύνη εκάστου ατόμου τόσον εις τήν προσωπικήν του ζωήν καί εις τας οικογενειακάς του δραστηριότητας, όσον και εις τόν ρόλον του ως ενεργού πολίτου ...»

Σε αυτή τη διπλή ευθύνη, την ατομική και συλλογική, προσπαθούμε να ανταποκριθούμε όλοι εμείς στην Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης. Ευθύνη που σήμερα είναι πολύ μεγαλύτερη, τόσο γιατί τα προβλήματα έχουν αυξηθεί και επιδεινωθεί, όσο και επειδή η οικονομική κρίση της χώρας δυσχεραίνει τις δράσεις μας και απειλεί να θέσει το περιβάλλον στο περιθώριο.

Και, όπως είχε πει ο Ιάκωβος Σαντοριναίος πριν από 60 χρόνια, κλείνοντας την ομιλία του στην ιδρυτική Σύσκεψη της Εταιρίας, για να προστατεύσουμε την Ελληνική Φύση θα χρειαστεί όλη μας η αφοσίωση, η αγάπη και η πίστη.

Νίκος Πέτρου

Ο «πράσινος» πατριάρχης

Ο Αρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης και Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος, κατά κόσμον Δημήτριος Αρχοντώνης, γεννήθηκε στις 29 Φεβρουαρίου 1940 στην Ίμβρο. Φοίτησε στο Ζωγράφειο Λύκειο της Πόλης και στη Θεολογική Σχολή της Χάλκης και πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές στο Ινστιτούτο Ανατολικών Σπουδών του Γρηγοριανού Πανεπιστημίου Ρώμης, στο Οικουμενικό Ινστιτούτο Bossey της Ελβετίας και στο Πανεπιστήμιο του Μονάχου, λαμβάνοντας ειδίκευση στο Κανονικό Δίκαιο. Στις 22 Οκτωβρίου 1991 εξελέγει παμψηφεί στον Πατριαρχικό Θρόνο.

Με την ανάρρησή του στον Θρόνο, ο Οικουμενικός Πατριάρχης ταξίδεψε σε όλο τον Ορθόδοξο και μη Ορθόδοξο κόσμο, φέρνοντας ένα μήνυμα αναγέννησης και ανανεωμένης ελπίδας. Για την προώθηση της Πανορθόδοξης ενότητας και συνεργασίας, ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος συγκάλεσε στο Φανάρι τους Προκαθημένους των Ορθόδοξων Εκκλησιών και όλοι μαζί έστειλαν Μήνυμα προς την Εκκλησία και τον κόσμο, το οποίο χαρακτηρίστηκε ως η ενιαία φωνή της Ορθοδοξίας. Παρόμοιες συνάξεις έγιναν το 1995 στην Πάτμο και το έτος 2000 στα Ιεροσόλυμα, στην Κωνσταντινούπολη και στη Νίκαια της Βιθυνίας.

Μαζί με τον Πάπα Ιωάννη Παύλο Β΄, ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος προώθησε τη συμφιλίωση της Ρωμαιοκαθολικής και της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Το ίδιο έπραξε και με άλλα χριστιανικά δόγματα. Προήγαγε επίσης τον διάλογο μεταξύ του Χριστιανισμού, του Ισλάμ και

του Ιουδαϊσμού και προσέγγισε την Άπω Ανατολή. Συνεκάλεσε το Διαθρησκευτικό Συνέδριο «Ειρήνη και Ανοχή», που έγινε στην Κωνσταντινούπολη το 1994 και κατέληξε στην περίφημη «Διακήρυξη του Βοσπόρου», η οποία καταδικάζει κάθε μορφή πολέμου και κυρίως του πολέμου εν ονόματι της θρησκείας.

Ο ρόλος του Οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου ως πνευματικού ηγέτη των Ορθόδοξων Χριστιανών και ως προσωπικότητας παγκόσμιας σημασίας γίνεται κάθε μέρα πιο ζωτικός.

Πλέον προβαλλόμενη είναι η ακλόνητη στάση του για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, λόγω της οποίας αποκαλείται «Πράσινος Πατριάρχης». Ήδη, το 1992, πρότεινε στους επικεφαλής των Ορθόδοξων Εκκλησιών να καθιερωθεί η 1η Σεπτεμβρίου ως μέρα προσευχής υπέρ του φυσικού περιβάλλοντος, έχει αναφερθεί επανειλημμένως στα περιβαλλοντικά προβλήματα και έχει διοργανώσει τα περίφημα εν πλω Οικολογικά Συμπόσια, όπως και τα Θερινά Οικολογικά Σεμινάρια στη Χάλκη.

Στην επίσημη ομιλία του στην ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, στις 19 Απριλίου 1994, τόνισε: «Επιτρέψτε μας να έχουμε τη βεβαιότητα ότι το οικολογικό πρόβλημα της εποχής μας απαιτεί ριζική αναθεώρηση της κοσμολογίας μας. Άλλη ερμηνεία της φύσης, διαφορετική νοηματοδότηση της πρόσληψης και χρήσης των υλικών αγαθών».

Το 1995 διοργανώθηκε στην Πάτμο, υπό την αιγίδα του Πατριάρχη Βαρθολομαίου και του Πρίγκιπα Φίλιππου, Δούκα του Εδιμβούργου, υπό την

ιδιότητα του ως προέδρου του Παγκόσμιου Ταμείου για τη Φύση (WWF International), το Α΄ Διεθνές εν πλω Οικολογικό Συμπόσιο «Αποκάλυψη και Περιβάλλον 95 μ.Χ. - 1995 μ.Χ.», με έμφαση στη ρύπανση των θαλασσών.

Το 1997 ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος διοργάνωσε με τον τότε Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Jacques Santer το Β΄ Διεθνές εν πλω Οικολογικό Συμπόσιο, με θέμα: «Θρησκεία - Επιστήμη - Περιβάλλον: Η Μαύρη Θάλασσα σε κίνδυνο».

Στη συνέχεια διοργάνωσε τα Γ΄, Δ΄ και Ε΄ Διεθνή εν πλω Οικολογικά Συμπόσια, με τον επόμενο Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Romano Prodi. Τα θέματά τους ήταν, αντίστοιχα, «Δούναβης: ποταμός ζωής» (1999), «Η Αδριατική: Μία απειλούμενη θάλασσα, ένας κοινός στόχος» (2002) και «Η Βαλτική Θάλασσα: Κοινή Κληρονομιά και Ευθύνη» (2003). Ιστορικό γεγονός του Συμποσίου για την Αδριατική ήταν η στράτευση του Πάπα Ιωάννη Παύλου Β΄ στις οικολογικές δραστηριότητες του Πατριάρχη, με τη συνυπογραφή της «Διακήρυξης της Βενετίας» για το Περιβάλλον, στις 10 Ιουνίου 2002. Καλώντας τους Χριστιανούς να αναλάβουν δράση για τη σωτηρία του πλανήτη, ο Πάπας υπέγραψε, σε τηλεδιάσκεψη, από το Βατικανό και ο Πατριάρχης από το Παλάτιο Ντουκάλε της Βενετίας.

Το ΣΤ΄ Διεθνές εν πλω Οικολογικό Συμπόσιο «Αμαζόνιος: Πηγή ζωής» (2006), ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος ταξίδεψε στον δεύτερο μεγάλο ποταμό του κόσμου «...που με την περίπλοκη ύπαρξή του επηρεάζει ολόκληρο τον πλανήτη...» και περπάτησε στα τροπικά δάση που γίνονται θυσία στο κέρδος με καταστροφικές επιπτώσεις στο οικοσύστημά του.

Το Ζ΄ Οικολογικό Συμπόσιο «Αρκτική: Καθρέπτης ζωής» πραγματοποιήθηκε, το 2007, στον Αρκτικό Ωκεανό, με τη φροντίδα του Οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου, του Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Jose Manuel Barroso και του τέως Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών Kofi Annan. Στην ομιλία του ο Πατριάρχης προειδοποίησε για τις ολέθριες επιπτώσεις σε ολόκληρο τον κόσμο αν λιώσουν οι πάγοι στη Γροιλανδία.

Το Θ΄ Οικολογικό Συμπόσιο «Ο Μεγάλος Ποταμός Μισισσιπής: Αποκατάσταση της ισορροπίας» έλαβε χώρα, το 2009, στη Νέα Ορλεάνη που είχε χτυπηθεί, τέσσερα χρόνια πριν, από τον τυφώνα

Κατρίνα. «...Υπάρχει σύνδεση και ισορροπία μεταξύ όλων των έμφυτων και άψυχων πραγμάτων στη Γη και υπάρχει κόστος και οφέλη όταν επεμβαίνουμε σ' αυτή την ισορροπία», τόνισε ο Πατριάρχης μιλώντας για «...τη ρύπανση αλλά και τη βαθιά επίδραση του ποταμού στις ΗΠΑ...».

Σε όλα τα Διεθνή Συμπόσια εν πλω συμμετείχαν ηγέτες χωρών, κορυφαίοι επιστήμονες, θεολόγοι, πολιτικοί, εκπρόσωποι Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων και περιβαλλοντολόγοι. Κορυφαίοι επιστήμονες συμμετείχαν και στα Θερινά Οικολογικά Σεμινάρια που διοργάνωσε το Οικουμενικό Πατριαρχείο στη Μονή Αγίας Τριάδας της Χάλκης, από το 1994 έως το 1998. Τα θέματα ήταν: «Το Περιβάλλον και η Θρησκευτική Εκπαίδευση» (1994), «Περιβάλλον και Ηθική» (1995), «Περιβάλλον και Επικοινωνία» (1996), «Οικολογία και Δικαιοσύνη» (1997) και «Περιβάλλον και Πτωχεία: Νομικά Διαστάσεις και Ηθική Ευθύνη» (1998).

Οι ακαταπόνητες προσπάθειες του Οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου για τη θρησκευτική ελευθερία, την υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τη διάσωση της φύσης τον καθιέρωσαν ως

έναν από τους σημαντικότερους αποστόλους της αγάπης, της ειρήνης, της συμφιλίωσης και της δικαιοσύνης για την ανθρωπότητα και όλα τα δημιουργήματα. Για το έργο του έχει τιμηθεί με πολλά βραβεία, μεταξύ των οποίων, τα ακόλουθα:

Το Χρυσό Μετάλλιο του Αμερικανικού Κογκρέσου (1997). Τιμητικά μετάλλια από διάφορες Ορθόδοξες Εκκλησίες. Την ανώτατη τιμητική διάκριση από τους Προέδρους του Λιβάνου, της Ρουμανίας, της Ελλάδας, της Εσθονίας και της Ουγγαρίας. Το Διεθνές Βραβείο Οραματιστή για Περιβαλλοντικά Επιτεύγματα, της μη κερδοσκοπικής οργάνωσης Scenic Hudson, το 2002. Το Βραβείο του The Sophie Foundation, το 2002, στο Όσλο της Νορβηγίας, επειδή κατάφερε, μεταξύ άλλων, «να ευαισθητοποιήσει 300 εκατομμύρια Ορθοδόξους για την προστασία του περιβάλλοντος και να οδηγήσει τους ηγέτες όλων των θρησκειών να κάνουν το ίδιο». Το Βραβείο Binding Foundation, στο Βαντούζ του Λιχτενστάιν, το 2002. Το βραβείο των Ηνωμένων Εθνών «The Champions of the Earth» (2005), που απονεμήθηκε στον Οικουμενικό Πατριάρχη Βαρθολομαίο και άλλους έξι ηγέτες για την παραδειγματική συμβολή τους στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

Βύρων Αντίπας

της Ελευθερίας Τραϊού

Ιδρυτικό μέλος, κινητήρια δύναμη και Γενικός Γραμματέας της Ελληνικής Εταιρίας Προστασίας της Φύσης (ΕΕΠΦ) επί 35 χρόνια, ο αείμνηστος Βύρων Αντίπας είναι ο πρωτοπόρος με το όνομα του οποίου συνδέθηκαν οι πρώτες περιβαλλοντικές δραστηριότητες στη χώρα μας, σε μια εποχή κατά την οποία η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος ήταν σχεδόν άγνωστη ως ιδέα και αδιανόητη σε πολλούς ως αναγκαιότητα.

Γεννημένος στην Κωνσταντινούπολη, το 1909, ο Βύρων Αντίπας θα βρεθεί με την οικογένειά του,

το 1922, στην Καβάλα. Εκεί θα φοιτήσει στην Εμπορική Σχολή, θα αρχίσει να εργάζεται στην Τράπεζα της Ελλάδος και θα πρωτοεκδηλώσει το ενδιαφέρον του για τη φύση, ανεβαίνοντας στα βουνά ως μέλος του Ελληνικού Ορειβατικού Συνδέσμου-Τμήμα Καβάλας. Στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο θα καταταγεί από τους πρώτους στο Α΄ Τάγμα Χιονοδρόμων του Ελληνικού Στρατού, το οποίο οργανώθηκε με τη συνεργασία του Ορειβατικού Συνδέσμου.

Μετά τον Ελληνο-ιταλικό πόλεμο, ο Αντίπας εγκαθίσταται στην Αθήνα, γίνεται στέλεχος του Κεντρικού Συμβουλίου του Ελληνικού Ορειβατικού Συνδέσμου και αγκαλιάζει με ενθουσιασμό την εκκολλαπτόμενη κίνηση για την προστασία της φύσης.

Στα ηνία της ΕΕΠΦ

Με την ίδρυση της ΕΕΠΦ, το 1951, ο Αντίπας βρίσκει κυριολεκτικά το δρόμο του. Το 1958 αναλαμβάνει Γενικός Γραμματέας της ΕΕΠΦ, αμισθί βεβαίως, και από το 1967, που αφήνει μια σημαντική θέση (Γενικός Επιθεωρητής) στην Τράπεζα της Ελλάδος, το έργο της Εταιρίας γίνεται ο σκοπός της ζωής του. Το διοργανωτικό πνεύμα, η συστηματική εργασία και οι προσωπικές οικονομικές θυσίες του θα επιτρέψουν την ομαλή λειτουργία της ΕΕΠΦ, που μοναδικούς πόρους έχει τις συνδρομές των λιγοστών μελών της. Για πολλά χρόνια, τα γραφεία της Εταιρίας βρίσκονται στο σπίτι του Αντίπα, ο οποίος επιτελεί χρέη διευθυντή και κλητήρα μαζί, με μόνο εξοπλισμό μια παλιά γραφομηχανή.

Σε αυτές τις συνθήκες, με το κοινό ακόμη αδιάφορο για τα περιβαλλοντικά θέματα και τις αρμόδιες αρχές συχνά αρνητικές, ο Αντίπας θα παίξει καθοριστικό ρόλο στο κίνημα για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος στην Ελλάδα. Τόσο χάρη

Ο Βύρων Αντίπας στην αίθουσα υπογραφής Σύμβασης Ραμσάρ (1971)

στις ποικίλες δράσεις της ΕΕΠΦ, η οποία είναι η πρώτη οργανωμένη ομάδα ανθρώπων με πρόγραμμα και όραμα για την ορθή διαχείριση της φύσης, όσο και επειδή από αυτήν θα προέλθουν στελέχη που ίδρυσαν μεταγενέστερες περιβαλλοντικές οργανώσεις, επικεντρωμένες στη μελέτη και την προστασία συγκεκριμένων ειδών του ζωικού και φυτικού πλούτου της χώρας μας.

Η Ελλάδα οφείλει στον Βύρωνα Αντίπα τις πρώτες προσπάθειες για τη διάσωση ειδών όπως ο κρητικός αίγαγρος (που έγινε και το σήμα της ΕΕΠΦ), η μεσογειακή φώκια, η θαλάσσια χελώνα (η πασίγνωστη σήμερα *Caretta caretta*), οι πελαργοί, η αρκούδα και άλλα θηλαστικά και πουλιά. Ειδικότερα για τους πελαργούς, η καταγραφή του πληθυσμού τους από την ΕΕΠΦ, σε συνεργασία με το Υπουργείο Γεωργίας, αποτελεί, το 1974, μια πρωτοποριακή και διεθνούς σημασίας ενέργεια, καθώς έδωσε μια ιδέα για τους πραγματικούς αριθμούς των πελαργών που φώλιαζαν τότε στη χώρα μας. Στον Αντίπα οφείλουμε, επίσης, τη δωρεά ενός οικήματος από τον Θεόδωρο Γαροφαλίδη στο Δέλτα του Έβρου, το οποίο μετατράπηκε σε οργανωμένο Βιολογικό Σταθμό.

Ουσιαστικός ήταν και ο συμβουλευτικός ρόλος του Αντίπα στις αρμόδιες αρχές, και κυρίως στα Υπουργεία Γεωργίας και Συντονισμού, προκειμένου να προωθηθεί η ιδέα των Εθνικών Δρυμών και, εν γένει, των Προστατευόμενων Περιοχών και να βελτιωθεί η περιβαλλοντική νομοθεσία μας. Παράλληλα, λόγω της ανεκτίμητης πείρας και δραστηριότητάς του, του ανατέθηκε από την πολιτεία η επίσημη εκπροσώπηση της Ελλάδας σε διεθνή συνέδρια.

Υπογράφοντας τη Συνθήκη Ραμσάρ

Το 1971 ταξιδεύει με ίδια έξοδα στο Ιράν, προκειμένου να εκπροσωπήσει την Ελλάδα στη Διεθνή Διάσκεψη για τη Διατήρηση των Υγρότοπων και υπογράφει τη Συνθήκη Ραμσάρ, με την οποία η χώρα μας αναλαμβάνει την υποχρέωση να προστατεύσει τους 11 ελληνικούς υγρότοπους που εντάσσονται σε αυτήν. Τα επόμενα χρόνια εκπροσωπεί την Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Διάσκεψη για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση (Rueschlikon, Ελβετία, 1974), στη Διεθνή Διάσκεψη για τη Διατήρηση των Υγροτόπων (Heiligenhafen, Γερμανία, 1975), στην Α΄ Παγκόσμια Διάσκεψη για τα Αρπακτικά Πουλιά (Βιέννη, Αυστρία, 1975), στη Διάσκεψη του Διεθνούς Γραφείου Ερεύννης Υδροβίων Πουλιών (Οχρίδα, Γιουγκοσλαβία, 1977), στη Γενική Συνέλευση της Διεθνούς Ένωσης για την Προστασία της Φύσης (IUCN), στο Ασκαμπάντ του Τουρκμενιστάν (1978) και σε άλλα συνέδρια.

Σημαντική ήταν, βεβαίως, η συμβολή του Αντίπα και σε αντίστοιχες διοργανώσεις στη χώρα μας:

Παγγαίο, στη δεκαετία του 1930

στη Γενική Συνέλευση και Τεχνική Διάσκεψη του IUCN στην Αθήνα (1958), στο Διεθνές Συνέδριο για τη Μεσογειακή Φώκια στη Ρόδο (1978) και στο Συνέδριο Προστασίας Πανίδας και Βιοτόπων, το 1979, την έναρξη του οποίου κήρυξε ο τότε Πρόεδρος της Δημοκρατίας Κωνσταντίνος Τσάτσος.

Με την επανείσοδο της Ελλάδας στο Συμβούλιο της Ευρώπης, το Υπουργείο Εξωτερικών ανακοινώνει τον Αντίπα ως μόνιμο εκπρόσωπο της

Ο τότε Πρόεδρος της Δημοκρατίας Κωνσταντίνος Τσάτσος κηρύσσει την έναρξη του Συνεδρίου Προστασίας Πανίδας και Βιοτόπων (1979)

Ελλάδας στο Ευρωπαϊκό Κέντρο Πληροφοριών για τη Διατήρηση της Φύσης, σε αναγνώριση της συμμετοχής του σε αυτό στα χρόνια (1971-1974) που η Ελλάδα είχε αποχωρήσει από το Συμβούλιο της Ευρώπης. Η κίνηση αυτή γίνεται ύστερα από υπόδειξη της Γενικής Γραμματείας του Συμβουλίου της Ευρώπης, γεγονός που επιβεβαιώνει την εκτίμηση μεγάλων διεθνών οργανισμών στο πρόσωπο του Αντίπα. Με την ιδιότητα του επίσημου εκπρόσωπου της χώρας μας συνεργάζεται και με το Διεθνές Γραφείο Ερεύνης Υδροβίων Πουλιών (International Waterfowl Research Bureau).

Χάρη στην εξαιρετική του ικανότητα να δημιουργεί δεσμούς με τις μεγάλες περιβαλλοντικές οργανώσεις του εξωτερικού και ισχυρές φιλίες με σημαντικές προσωπικότητες του χώρου, ο Αντίπας καταφέρνει να στρέψει την προσοχή τους στα πε-

ριβαλλοντικά προβλήματα του τόπου μας και σε πολλές περιπτώσεις να πετύχει τη βοήθειά τους για την επίλυσή τους.

Ο ίδιος είναι γραμματέας του Ελληνικού Τμήματος του Διεθνούς Συμβουλίου Προστασίας Πουλιών (International Council for Bird Preservation) και μέλος της ομάδας εργασίας της IUCN για τη Διατήρηση της Ελληνικής Φύσης. Από την άλλη, χάρη στις φιλίες του με ξένους ερευνητές και φίλους της φύσης, αρκετοί από αυτούς εγγράφονται μέλη της ΕΕΠΦ και ιδρύονται στη Γερμανία και την Αγγλία δύο ομάδες που λειτουργούν ως παραρτήματα της Εταιρίας. Ανάμεσα στους αγαπημένους φίλους είναι και ο Λυκ Χόφμαν, ένας από τους ιδρυτές του Παγκόσμιου Ταμείου για τη Φύση, του πασίγνωστου σήμερα WWF International, με το οποίο η ΕΕΠΦ συνεργάζεται από το 1969, για

Ο Βύρων Αντίπας με το Μαρίνο Γερουλιάνο σε τηλεοπτική εκπομπή τη δεκαετία του '70

τα περιβαλλοντικά θέματα στην Ελλάδα.

Βραβεία

Η δράση του Αντίπα αναγνωρίστηκε στην Ελλάδα και το εξωτερικό, αποφέροντάς του βραβεία όπως: το Μετάλλιο Αξίας «Pro Merito» του Συμβουλίου της Ευρώπης (1980)· την ανακήρυξη του σε επίτιμο μέλος του WWF International, το οποίο του απένειμε τον ίδιο χρόνο και τιμητικό δίπλωμα διά του Προέδρου του, Δούκα του Εδιμβούργου Φίλιππου (Λονδίνο 1981)· το Χρυσό Μετάλλιο «Peter Joseph Lenne» του ιδρύματος Johann Wolfgang von Goethe (Βασιλεία Ελβετίας 1982)· το Χρυσό Μετάλλιο της Κρατικής Βουλγαρικής Επιτροπής Περιβάλλοντος (1983)· την πρώτη, από την ίδρυσή του, τιμητική διάκριση του Μουσείου Γουλιανδρή Φυσικής Ιστορίας για τα 40 χρόνια προσφοράς του Αντίπα στη διάσωση της Ελληνικής Φύσης (1990)· το Βραβείο «Σαμουρκείου Ιδρύματος» από την Ακαδημία Αθηνών (1991)· βραβείο της Εταιρείας Προστασίας Πρεσπών για την προσφορά του στη προστασία των Πρεσπών (1994).

Ψυχή της ΕΕΠΦ για 35 χρόνια, ο Αντίπας έφυγε από τη ζωή το 1997, έχοντας υπηρετήσει με πάθος τη διάσωση της ελληνικής φύσης επί 40 χρόνια.

«Δεν τον έβλεπα ποτέ», λέει για τον αεικίνητο αυτόν άνθρωπο η σύζυγός του, Μιλένα Αντίπα, θέλοντας να δώσει το μέγεθος της αφοσίωσής του στο σκοπό που υπηρετούσε. Σκοπό που μοιράστηκε μαζί του, με αγάπη και σεβασμό.

Ενδεικτικά για τη δράση του σεμνού αυτού μαχητή είναι και τα λόγια του διαπρεπούς Αμερικανού οικολόγου David Brower, ο οποίος, το 1975, σε ένα ταξίδι του στην Αθήνα, τη χαρακτήρισε «One man's conservation movement in Greece».

Ο Βύρων Αντίπας σε διεθνές συνέδριο με το Μαρίνο Γερουλιάνο

Ο Βύρων Αντίπας στα πρώτα γραφεία της Εταιρείας στην οδό Κυδαθηναίων 9, με τους Kingsley Stern, Ζωή Πανταζή, Πέτρο Μηρούσαλη και Γρηγόρη Τσουήνη

Ο Βύρων Αντίπας στη βράβευσή του από την Ακαδημία Αθηνών το 1991

Βραβείο «Βύρων Αντίπας» 2011

Η Εταιρία μας γιόρτασε, στις 28 Ιουνίου, τα 60ά της γενέθλια, βραβεύοντας τον Οικουμενικό Πατριάρχη κ. κ. Βαρθολομαίο για το διεθνές, κεφαλαιώδους σημασίας οικολογικό του έργο. Στη λαμπρή τελετή, που έλαβε χώρα στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών και είχε το χαρακτήρα μιας μεγάλης γιορτής υπέρ του φυσικού περιβάλλοντος, παρευρέθησαν εκπρόσωποι της χριστιανικής Εκκλησίας και άλλων δογμάτων, προσωπικότητες από διάφορους χώρους, πολλοί εκπαιδευτικοί και πλήθος κόσμου.

Μεταξύ τους: ο Μητροπολίτης Σάμου και Ικαρίας κ. Ευσέβιος, ο Μητροπολίτης Ίμβρου και Τενέδου κ. Κύριλλος, ο Μητροπολίτης Αξώμης κ. Πέτρος, ο έξαρχος του Παναγίου Τάφου Αρχιμανδρίτης κ. Δαμιανός και άλλοι ανώτεροι Ορθόδοξοι κληρικοί, ο Αρχιεπίσκοπος των εν Αθήναις Καθολικών κ. Νικόλαος Φώσκολος, ο Αιδεσιμότατος Malcolm Bradshaw της Αγγλικανικής Επισκοπής Αθηνών και ο Ραβίνος Μιζάν Ισαάκ. Από τον πολιτικό χώρο και την Τοπική Αυτοδιοίκηση παρέστησαν ο βουλευτής Σταύρος Καλογιάννης και ο Πρόεδρος της Τουρκίας στην Αθήνα κ. Χασάν Γκογκούς, ο Δήμαρχος Κυθήρων κ. Θεόδωρος Κουκούλης, ο Αντιδήμαρχος Περιβάλλοντος Δήμου Ψυχικού κ. Βύρων Σαμαρόπουλος. Ανάμεσα σε άλλες προσωπικότητες παρευρέθησαν επίσης, ο τ. Πρόεδρος της Ακαδημίας Αθηνών Γρηγόρης Σκαλκέας, ο Πρόεδρος του Ιδρύματος Μποδοσά-

κη κ. Δημήτριος Βλαστός, ο Πρόεδρος της Κίνησης Πολιτών κ. Θεόδωρος Παπαλεξόπουλος και η κ. Δέσποινα Μόσχου-Φαφαλιού. Παρόντες ήταν επίσης οι επικεφαλής και μέλη άλλων Περιβαλλοντικών Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, μεταξύ των οποίων ο Πρόεδρος της Εταιρίας Πρεσπών κ. Θύμιος Παπαγιάννης, ο Διευθυντής του WWF Ελλάς κ. Δημήτριος Καραβέλλας, ο ιδρυτής της Ελληνικής Εταιρίας Περιβάλλοντος και Πολιτισμού κ. Κώστας Καρράς και ο Πρόεδρος της κ. Γιάννης Μιχαήλ, η Διευθύντρια του Συμβουλίου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη του ΣΕΒ κ. Ρένα Κουμάντου, οι πρόεδροι των Φορέων Διαχείρισης Οίτης και Δέλτα Καλαμά, κ. Αντωνία Γαλανάκη και κ. Θόδωρος Κομηνός αντίστοιχα, κ.ά.

Ομιλητές ήταν ο Αναπληρωτής Υπουργός Περιβάλλοντος κ. Νίκος Σηφουνάκης, ο Δήμαρχος Αθηναίων κ. Γιώργος Καμίνης, ο Πρόεδρος του Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σχέσεων του Παντείου Πανεπιστημίου κ. Γρηγόρης Τσόλτας και βεβαίως, ο πρόεδρος της ΕΕΠΦ κ. Νίκος Πέτρου και η πρόεδρος της Επιτροπής Στρατηγικής Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων της ΕΕΠΦ κ. Αλέξια Νικηφοράκη. Ιδιαίτερη στιγμή στην εκδήλωση ήταν η ομιλία δύο μικρών μαθητών, που ευχαρίστησαν τον Οικουμενικό Πατριάρχη για τις προσπάθειές του να τους εξασφαλίσει έναν βιώσιμο κόσμο και ζήτησαν τη στράτευση όλων στην προστασία της φύσης ώστε να έχουν μέλλον οι επόμενες γενιές.

Ομιλία της Α. Θ. Παναγιώτητος του Οικουμενικού Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου

*Γερώτατοι Άδελφοί,
Ἐξοχώτατε κ. Υπουργέ,
Ἐντιμώτατε κ. Δήμαρχε Ἀθηναίων,
Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε τῆς Ἑλληνικῆς Ἐταιρείας Προστασίας τῆς Φύσεως,
Ἐκλεκτοὶ προσκεκλημένοι!*

Εὐτυχῆς ἡ ὥρα τῆς συναντήσεως πάντων ἡμῶν ἐνταῦθα, προσκλήσει τῆς Ἑλληνικῆς Ἐταιρείας Προστασίας τῆς Φύσεως, ἡ ὁποία ἐφέτος συμπληρώνει ἐξήκοντα ἔτη σπουδαίας περιβαλλοντικῆς προσφορᾶς. Γνωρίζομεν καὶ παρακολουθοῦμεν ἀπὸ ἐτῶν τὸ σπουδαῖον καὶ ἀξιόπεινον ἔργον τῆς παλαιότερας περιβαλλοντικῆς ἐταιρείας τῆς Ἑλλάδος, ἔργον πρωτοποριακόν, ἄλλωστε, διὰ τὰ ἑλληνικά (καὶ ὄχι μόνον!) δεδομένα. Τὸ ἐκτιμῶμεν βαθύτατα, καθ' ὅσον δὲν πρόκειται δι' ἐρασιτεχνικὰς ἢ ἐπιφανειακὰς δραστηριότητας ἐντυπωσιασμοῦ, ἀλλὰ διὰ συστηματικὴν καὶ ἐργῶδη ἐθελοντικὴν προσπάθειαν οὐσιαστικῶν παρεμβάσεων εἰς κε-

φαλαιώδη ζητήματα, ἀφορῶντα εἰς τὴν προστασίαν τοῦ περιβάλλοντος καὶ εἰς τὴν σχετικὴν εὐαίσθητοποίησιν καὶ ἐκπαιδευσιν τῶν πολιτῶν. Τοῦτου ἔνεκεν, ἐξ ἄλλου, καὶ ἔτυχεν ἡ Ἐταιρεία αὐτῆ τῶν μεγάλων καὶ σπουδαίων ἀναγνωρίσεων, ὅπως τὰ βραβεῖα τῆς μεγαλωνύμου Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης, τοῦ Ἰδρύματος Ford κ.ο.κ. Ἡ ἐκτίμησις ἡμῶν αὐτῆ πρὸς τὸ ἔργον καὶ τὴν ὄλην προσφορὰν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐταιρείας Προστασίας τῆς Φύσεως ὠδήγησεν ἡμᾶς εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ ἀποδεχθῶμεν τὴν ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ τῶν Μελῶν αὐτῆς εὐγενῶς προσφερομένην εἰς ἡμᾶς τιμὴν, τῆς βραβεύσεως δηλονότι τῶν ταπεινῶν περιβαλλοντικῶν προσπαθειῶν ἡμῶν διὰ τοῦ βραβείου «Βύρων Ἀντίπας».

Εἶναι γεγονός ὅτι ἀπὸ τῆς ἀναρρήσεως ἡμῶν εἰς τὸν πάνσεπτον Ἀποστολικὸν καὶ Πατριαρχικὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, μεταξὺ τῶν πρώτων προτεραιοτήτων ἡμῶν ἐθέσαμεν τὴν ἀνάδειξιν τοῦ προβληματισμοῦ διὰ τὴν

προστασίαν και διαφύλαξιν του περιβάλλοντος εις παγκόσμιον επίπεδον, ώστε να ευαισθητοποιηθῆ ἡ διεθνὴς κοινότης μέσω τῶν θρησκευτικῶν (καὶ ὄχι μόνον) ἡγετῶν τῆς. Τοῦτο ἐξεφράσαμεν σαφῶς διὰ πρώτην φοράν διὰ τοῦ Μηνύματος, τὸ ὁποῖον ἀπηυθύνσαμεν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα μετὰ τῶν λοιπῶν Ἀδελφῶν Προκαθημένων τῶν Αὐτοκεφάλων καὶ Αὐτονόμων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὅτε, κατόπιν ἡμετέρας προσκλήσεως, συνήλθομεν εἰς τὴν ἱστορικὴν ἐκείνην πρώτην ἡμῶν Σύναξιν ἐν Φαναρίῳ, κατὰ Μάρτιον τοῦ 1992. Ὀλίγον ἀργότερον, κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1994, τὸ αὐτὸ ἐπράξαμεν ἐνώπιον τῆς ὀλομελείας τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου, προσεπιδηλώσαντες ὅτι «εἴμεθα ἔτοιμοι νὰ θέσωμεν τὰς ἰσχνὰς δυνάμεις ἡμῶν εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου διὰ κάθε περαιτέρω μελέτην καὶ προσπάθειαν πανευρωπαϊκῆς ἀντιμετώπισεως τοῦ οἰκολογικοῦ προβλήματος». Συνεπεῖς εἰς τὴν τοιαύτην ἡμῶν τοποθέτησιν, ἠξιώθημεν παρὰ Θεοῦ νὰ συγκαλέσωμεν, ἐν συνεργασίᾳ μεθ' ὑπεροχικῶν προσωπικοτήτων τῆς παγκοσμίου σκηπτικῆς, ὀκτῶ Διεθνῆς Θρησκευτικῆς -Ἐπιστημονικῆς - Περιβαλλοντικῆς Συμπόσια ἐν πλῶ, πρὸς ἐξέτασιν ἄλλων ἐκάστην φοράν ἐπόψεων τοῦ περιβαλλοντικοῦ προβλήματος. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ περι τὴν Ἀδριατικὴν Θάλασσαν τοιοῦτου Συμποσίου (τὸν Ἰούνιον τοῦ 2002) εἴχομεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ συνυπογράψωμεν μετὰ τοῦ τότε Πάπα Ἰωάννου Παύλου Β' τὴν γνωστὴν «Διακήρυξιν τῆς Βενετίας», συστρατεύσαντες Παλαιὰν καὶ Νέαν Ρώμην εἰς τὸν ὑπὲρ τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος ἱερὸν ἀγῶνα. Ἐπίσης, καὶ ἀριθμὸν ἐτησίων

Οἰκολογικῶν καὶ Περιβαλλοντικῶν Σεμιναρίων συνεκαλέσαμεν εἰς τὴν γεραρὰν Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης, τὴν εἰσέτι, δυστυχῶς, κεκλεισμένην, παρὰ τὰς δαψιλεῖς περὶ ἐπαναλειτουργίας τῆς ὑποσχέσεις τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν, ἐνῶ, πρὸς τούτοις, τακτικῶς ἀπευθύνομεν Μηνύματα Πατριαρχικά, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τόσοσ τῆς Παγκοσμίου Ἡμέρας τοῦ Περιβάλλοντος (5ης Ἰουνίου), ὅσον καὶ τῆς ἡμετέρας Ἡμέρας Προσευχῆς ὑπὲρ τῆς Προστασίας τοῦ Φυσικοῦ Περιβάλλοντος (1ης Σεπτεμβρίου). Ἐννοεῖται, ὅτι καὶ ἐνδιαμέσεως καὶ μέχρι σήμερον, εὐκαίρως ἀκαίρως, δὲν παύομεν νὰ ὀμιλοῦμεν, νὰ κρούωμεν κώδωνας κινδύνου, νὰ ἀφυπνίζωμεν, νὰ παρακαλοῦμεν, νὰ διαμαρτυρώμεθα ἐνίστε, νὰ διακηρύσσωμεν μεγάλη τῆ φωνῆ ὅτι εἶναι ἐντολὴ Θεοῦ ἡ διατήρησις τῆς οἰκολογικῆς ἰσορροπίας!

Τὸ δλον ἐνδιαφέρον μας διὰ τὸ περιβάλλον δὲν ὑπαγορεύεται ἀπὸ διάθεσιν ἐκκοσμικεύσεως τοῦ θρησκευτικοῦ βιώματος, οὔτε ἀπορρέει ἀπὸ τάσιν εἰδωλοποιήσεως τῆς Φύσεως, ὅπως ἀτυχῶς συμβαίνει με μερικὸς οἰκολόγους, ἀλλ' ἔχει ἰσχυρὰ ἀγιογραφικὰ καὶ θεολογικὰ θεμέλια. Ἐδράζεται εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ! Εἰς τὴν πίστιν ἡμῶν ὅτι τὸ περιβάλλον καὶ ὀλόκληρος ὁ φυσικὸς κόσμος, ἔμβιος καὶ μὴ, εἶναι ἔργον τοῦ Θεοῦ «καλὸν λίαν», ὁ δὲ ἄνθρωπος, ὁ βασιλεὺς τῆς Δημιουργίας, ἀφοῦ ἔλαβε παρὰ τοῦ Δημιουργοῦ ἐντολὴν «ἐργάζεσθαι καὶ φυλάττειν» τὸν ἐγκόσμιον Παράδεισον, εἰς τὸν ὁποῖον ἀρχικῶς ἐτοποιητήθη, χρεωστῆ καὶ σήμερον, καὶ εἰς τὸ μέλλον, νὰ ἐργάζεται καὶ νὰ διαφυλάσῃ τὸν περιβάλλοντα ἡμᾶς φυσικὸν κόσμον, κατάλληλον διὰ νὰ ζῆ ἐντὸς αὐτοῦ τόσοσ ὁ ἴδιος καὶ τὰ λοιπὰ ἔμβια ὄντα, ὅσον καὶ αἱ ἐπόμενα γενεαὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν λοιπῶν ἐμβίων ὄντων, ἧτοι κόσμον καθαρὸν, ὑγιεινόν, παραγωγικόν, ἀειφόρον καὶ ὠραῖον! Ἡ γῆ, ἡ θάλασσα, ἡ ἀτμόσφαιρα καὶ ὅλα ὅσα εὐρίσκονται ἐν αὐτοῖς, πρέπει νὰ εἶναι εἰς κατάστασιν σύμφωνον με τὰς τεθείσας ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ προϋποθέσεις καὶ λειτουργίας, καὶ ὄχι εἰς παρὰ φύσιν κατάστασιν, προκειμένου ἡ ζωὴ νὰ διασφαλίζεται καὶ ἡ ὄλη Δημιουργία νὰ λειτουργῆ ὡς πράγματι Κόσμος - κόσμημα. Ἐν τούτῳ ἡ εὐθύνη τοῦ ἀνθρώπου εἶναι τεραστία.

Εὐχαριστοῦμεν θερμότετα τὸν Πρόεδρον κ. Νικόλαον Πέτρον καὶ τὸ κατ' αὐτὸν Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ἐταιρείας διὰ τὴν εὐγενῆ ἀπόφασίν των νὰ ἀπονεύμουν εἰς τὴν Μετριότητα ἡμῶν τὸ βραβεῖον «Βύρων Ἀντίπας 2011». Τὸ βραβεῖον αὐτὸ θὰ ἀποτελῆ μίαν ἀκόμη ὑπενθύμισιν εἰς ἡμᾶς διὰ τὴν ἐπιτέλεσιν τοῦ διὰ τὴν προστασίαν τῆς φύσεως καθήκοντός μας. Εὐλογοῦμεν τὸ ἔργον τῆς Ἐταιρείας, συγχαίροντες ἐπὶ τῆ 60ῃ αὐτῆς καλλιάρπῳ ἀμφιετηρίδι, καὶ ἐυχόμεθα καὶ ἐν τοῖς ἐφεξῆς, πολλὰς εὐτυχεῖς ἐπετείους δημιουργικῆς προσφορᾶς ἐπ' ἀγαθῷ τῆς καλῆς λίαν δημιουργίας τοῦ Θεοῦ!

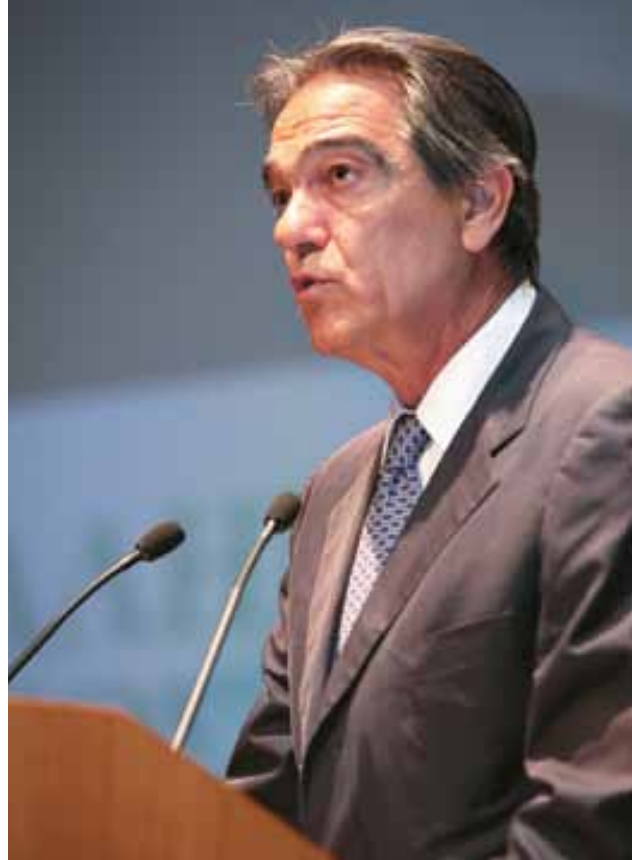
Ομιλία του Νίκου Σηφουνάκη Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής

Παναγιώτατε,
Αξιότιμοι εκπρόσωποι της ελληνικής Πολιτείας
Αξιότιμε Πρόεδρε του Δ.Σ. της Ελληνικής Εται-
ρίας Προστασίας της Φύσης
Φίλες και φίλοι

Είναι ιδιαίτερη τιμή για τους πολίτες αυτής της χώρας και όλους εμάς να έχουμε σήμερα κοντά μας έναν πνευματικό ηγέτη, στο πρόσωπο του οποίου 300 και πλέον εκατομμύρια ορθοδόξων πιστών αναγνωρίζουν το θείο μήνυμα της Αγάπης και την πανανθρώπινη αξία της Ειρήνης. Έναν θρησκευτικό ηγέτη με σκέψη καινοτόμο και λόγο σύγχρονο, υπερασπιστή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της θρησκευτικής ελευθερίας και της ελευθερίας της συνείδησης.

Παναγιώτατε,

Στη μακραίωνη πορεία της χριστιανικής Εκκλησίας, είστε ο πρώτος Πατριάρχης που ανέλαβε να συμφιλιώσει δύο ιστορικά ανταγωνιστικούς κόσμους, την Πίστη και την Επιστήμη, στο όνομα ενός υπέρτατου σκοπού: τη διαφύλαξη του φυσικού περιβάλλοντος έξω από το οποίο η ανθρώπινη ύπαρξη είναι αδύνατη. Προς τούτο, φέρατε σε επικοινωνία και ελλογιόσατε τη συνεργασία εκατοντάδων επιστημόνων και θρησκευτικών ηγετών πολλών και διαφορετικών δογμάτων θέτοντας, κάθε χρόνο, συγκεκριμένο πλαίσιο εργασιών με σαφή και εξωστρεφή προσανατολισμό: την καλλιέργεια οικολογικής συνείδησης στους νέους ανθρώπους, την ενεργό συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών στην προστασία του περιβάλλοντος στο οποίο ζουν, την ενίσχυση της συνεργασίας των κρατών για τη διαφύλαξη των φυσικών πόρων που η γεωγραφία τούς επιφύλαξε να μοιραστούν.

Στο μήνυμά Σας, κάθε πολίτης που σήμερα δοκιμάζεται από την οικονομική δυσκολία μπορεί να διακρίνει την ελπίδα ότι ένας άλλος Κόσμος είναι δυνατός, ένας Κόσμος που η βάση του δεν θα είναι οι αγορές και το ανεξέλεγκτο οικονομικό κέρδος, αλλά μια οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη που θα είναι συμβατή με τη Φύση και, συνάμα, θα περιορίζει τη Φτώχεια.

Το βραβείο «Βύρων Αντίπας» που σας απονέμεται σήμερα είναι η ελάχιστη αναγνώριση αυτής της προσφοράς Σας. Σας είμαστε ευγνώμονες για την ακούραστη προσπάθειά Σας να μας αφυπνίσετε, να μας εμπνεύσετε και να μας παρακινήσετε να εργαστούμε για τη διαφύλαξη του πλανήτη.

Στους διοργανωτές της αποψινής εκδήλωσης θα ήθελα να απευθύνω τα θερμά μου συγχαρητήρια για τα 60 χρόνια της αδιάλειπτης οικολογικής τους δράσης. Δημιουργήσατε την πρώτη περιβαλλοντική, μη κυβερνητική οργάνωση στην Ελλάδα, σε μια εποχή που ακόμα και η καταχώρηση της έννοιας της «οικολογίας» στα λεξικά ήταν ελλιπής. Ουδέποτε εγκαταλείψατε το έργο σας και είχατε τη χαρά να δείτε να μεγαλώνει η οικογένεια των περιβαλλοντικά ευαισθητοποιημένων ανθρώπων τόσο στη χώρα μας όσο και διεθνώς. Για εμένα προσωπικά, ήταν μεγάλη τιμή να παρευρεθώ και να χαιρετήσω της εκδήλωσή σας.

Σας ευχαριστώ.

Ομιλία του Δημάρχου Αθηναίων Γιώργου Καμίνη

Θεωρώ ιδιαίτερα τιμητική για μένα την πρόσκληση που δέχθηκα από την Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης να μιλήσω στην τελετή βράβευσης του Οικουμενικού Πατριάρχη κ. κ. Βαρθολομαίου «για τις κεφαλαιώδους σημασίας και διεθνούς εμβέλειας οικολογικές πρωτοβουλίες του». Τιμητική, για δύο λόγους:

Ο πρώτος, αφορά τον ίδιο τον οικοδεσπότη της τελετής. Η Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης είναι η παλαιότερη οικολογική οργάνωση εθνικής εμβέλειας στην Ελλάδα. Και ο Βύρων Αντίπας, το όνομα του οποίου φέρει το βραβείο που απόψε θα απονείμουμε, υπήρξε ένας από τους πρωτοπόρους του οικολογικού κινήματος, όταν ακόμη ο στοχασμός και η δράση για το περιβάλλον αποτελούσε στη χώρα μας δραστηριότητα εν πολλοίς ακατανόητη, ενδεχομένως εξεζητημένη και, πάντως, μοναχική.

Πίστευα πάντα ότι είναι η μακρόχρονη, σταθερή, επίμονη και επίπονη προσπάθεια, που μπορεί να αλλάξει τη ζωή των ανθρώπων προς το καλύτερο. Και έτρεφα ελικρινή σεβασμό προς εκείνους, που αναλαμβάνουν τέτοιες προσπάθειες. Που διαθέτουν επιπλέον την ευαισθησία, τη γνώση και το διανοητικό θάρρος, όχι μόνο να αναζητούν νέες απαντήσεις, αλλά, κυρίως, να διατυπώνουν νέα ερωτήματα. Να περιγράφουν προβλήματα, που δεν έχουν γίνει ακόμη ορατά από τους πολλούς, και να εργάζονται με αφοσίωση για να περιγράψουν και τις λύσεις τους. Εκείνους, δηλαδή, που ανοίγουν νέους δρόμους, περπατώντας τους οι ίδιοι.

Ο δεύτερος λόγος αφορά, ασφαλώς, το τιμώμενο πρόσωπο της αποψινής τελετής. Ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ. κ. Βαρθολομαίος δεν φέρει, απλώς, το κύρος του πατριαρχικού θρόνου. Έχει προσδώσει κύρος σ' αυτόν, με το έργο του. Έργο που έχει εκτιμηθεί και τιμηθεί διεθνώς, πέρα από τα στενά όρια που θέτουν οι εθνικές και φυλετικές διαφορές, οι ιδεολογικές και πολιτικές αντιθέσεις, οι θρησκευτικές πεποιθήσεις. Διότι είναι έργο πρωτότυπο και τολμηρό. Δεν ήταν καθόλου αυτονόητο ότι ο θεσμός του οποίου ηγείται, θα απέδιδε τη σημασία που απέδωσε στη σχέση του ανθρώπου με τη φύση, ότι θα ανέλαμβανε αυτές τις πρωτοβουλίες που ανέλαβε, χωρίς τη δική του έμπνευση και συμβολή. Ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ. κ. Βαρθολομαίος ανήκει ασφαλώς σε εκείνους που ανοί-

γουν νέους δρόμους, περπατώντας τους οι ίδιοι.

Τι εννοώ, συγκεκριμένα, αναφερόμενος σε «νέους δρόμους»;

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης αντιμετωπίζει την κρίση του περιβάλλοντος ως πρόβλημα οικουμενικό. Οικουμενικό, όχι μόνον ως προς τις συνέπειες που ήδη έχει για το παρόν και το μέλλον ανθρώπων και κοινωνιών, αλλά και ως προς την ανάγκη και τους τρόπους αντιμετώπισής του. Όπως με δραματική λιτότητα υπενθύμισε κάποτε, ζούμε όλοι «εν αναμονή του ολέθρου».

Επομένως, οφείλουμε όλοι να αναγνωρίσουμε την βοή των επερχομένων, να αναλάβουμε την προσωπική του, ο καθένας μας, ευθύνη και να δράσουμε μαζί. Ο ίδιος, έθεσε την κρίση του περιβάλλοντος στην ατζέντα του διαθρησκευτικού διαλόγου και αναδέχθηκε την πρόκληση ενός ανοικτού και απροκατάληπτου διαλόγου με τον κόσμο της επιστήμης και της κοινωνικής δράσης. Με τους ειδικούς επιστήμονες, τους ακαδημαϊκούς και ερευνητές, και με τις δραστήριες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, που μετέχουν ενεργά στις μεγάλες πρωτοβουλίες του.

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης αντιμετωπίζει, περαιτέρω, την κρίση του περιβάλλοντος ως κρίση στις σχέσεις του ανθρώπου με τη φύση, με τον ευρύτερο Κόσμο, με την «Κτίση», ως οργανικό μέρος της οποίας βλέπει τον ίδιο τον άνθρωπο. Και

αυτό, στη σκέψη του, είναι πρόβλημα ηθικό, αλλά και πρόβλημα πολιτικό. Η κρίση του περιβάλλοντος εκφράζει ένα μεγάλο έλλειμμα δικαιοσύνης - στη σχέση του ανθρώπου με το περιβάλλον, αλλά και στη σχέση του ανθρώπου με τον άλλον άνθρωπο. Συνδέεται με την αποτυχία ενός συγκεκριμένου οικονομικού συστήματος, που ιδιαίτερα σήμερα, σε συνθήκες γενικευμένης κρίσης, «πλήττει τους πλέον πτωχούς, οι οποίοι ευρίσκονται πολύ μακριά των συναλλαγών των μεγάλων επιχειρήσεων», όπως πρόσφατα είχε την ευκαιρία να επισημάνει.

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης αντιμετωπίζει, εν τέλει, την κρίση του περιβάλλοντος ως την κρίση ενός αναπτυξιακού προτύπου. Κρίση ενός ολόκληρου πολιτισμού, που αποδεικνύει την παρακμή και την αποτυχία του στα κατεστραμμένα δάση του Αμαζονίου, στη ρύπανση της Μαύρης Θάλασσας, στους πάγους της Αρκτικής που λιώνουν, στο πυρηνικό ατύχημα της Φουκουσίμα. Είναι ένας πολιτισμός «ατομικιστικός, αλαζονικός, της ποσότητας και των αριθμών», που οφείλουμε να αντικαταστήσουμε με έναν άλλον, «πολιτισμό μετοχικό, τού εμείς αντί τού εγώ, του μέτρου και της ευθύνης, που εμπερικλείει και την αλληλεγγύη με την φύσιν».

Σ' αυτή την προσπάθεια μάς καλεί, με το λόγο και την πράξη του, ο Οικουμενικός Πατριάρχης. Και υποδεικνύει την ανάγκη ενός νέου ήθους, μιας νέας σχέσης του ανθρώπου με τη φύση, του ανθρώπου με τον άνθρωπο, του ανθρώπου με τον εαυτό του.

Γι' αυτό μίλησα για «νέους δρόμους»: Ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ. κ. Βαρθολομαίος δεν συνέβαλε μόνο σε μια νέα θεώρηση του ρόλου της Ορθόδοξης Ανατολικής Εκκλησίας στον σύγχρονο κόσμο, απέναντι στα πιο ουσιαστικά, κρίσιμα και επείγοντα προβλήματα που αυτός αντιμετωπίζει. Συνέβαλε, εξίσου, σε μια νέα θεώρηση των σχέ-

σεών της με την κοινωνία. Η ολιστική προσέγγιση της σχέσης του ανθρώπου με τη φύση που επισημαίνεται, αποτελεί αναντικατάστατη συμβολή στη διαμόρφωση ενός κοινού, αλλά και προωθημένου τύπου, όπου μπορούν να συναντώνται, να διαλέγονται και να συμπράττουν πρόσωπα και συλλογικότητες με διαφορετική προέλευση, διαφορετική διαδρομή, διαφορετική ενδεχομένως κοσμοαντίληψη, αλλά με κοινή την αγωνία για το παρόν και το μέλλον του ανθρώπου και του πλανήτη. Και ίσως αυτό να αποτελεί τη μέγιστη προσφορά τού οικολογικού του έργου.

Συμμεριζόμαστε κι εμείς αυτή την αγωνία, σ' αυτή τη μεγάλη πόλη μιας μικρής χώρας με μεγάλα προβλήματα. Πολύ περισσότερο που, τώρα, οφείλουμε να καλύψουμε και τα ελλείμματα του παρελθόντος, να ανατάξουμε τις αναπηρίες του, να κερδίσουμε τον χαμένο χρόνο.

Η Αθήνα, πάντως, δεν μπορεί να είναι η μεγαλούπολη με τη μικρότερη αναλογία πρασίνου ανά κάτοικο, που καταναλώνει την πιο βρώμικη κιλοβατώρα στην Ευρώπη, που δεν ξέρει τι να κάνει τα απορρίμματά της. Πρέπει κι αυτή να αναλάβει τις ευθύνες της στην κοινή υπόθεση της αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής. Άλλωστε, βιώνει ήδη οδυνηρά τις συνέπειές της, με συχνά επεισόδια ακραίων καιρικών φαινομένων.

Έχουμε πλήρη συνείδηση των ευθυνών που αναλάβαμε πριν από 6 μήνες. Και καταβάλλουμε σοβαρές προσπάθειες, έστω και αν τα αποτελέσματα είναι ακόμη πενιχρά. Γνωρίζουμε ότι η ανάπτυξη της πόλης μας θα είναι περιβαλλοντικά βιώσιμη ή δεν θα υπάρξει ποτέ. Και εργαζόμαστε γι' αυτήν. Για μια πόλη, που θα διαχειρίζεται με σύνεση τους φυσικούς και ενεργειακούς της πόρους, και θα διαθέτει δίκαια τα δημόσια αγαθά της.

Η κρίση, άλλωστε, είναι ταυτόχρονα οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική. Και μόνον έτσι μπορεί να αντιμετωπισθεί.

Ομιλία του καθηγητή Γρηγόρη Τσάλτα

Αποτελεί σήμερα εξαιρετική τιμή για μένα να προσφωνώ τον Παναγιώτατο Οικουμενικό Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίο. Με τον Παναγιώτατο με συνδέει αμοιβαία εκτίμηση και αλληλοσεβασμός καθώς έχουμε αναπτύξει μια ιδιαίτερη συνεργασία στον τομέα του Περιβάλλοντος και της Αειφόρου Ανάπτυξης εδώ και πολλά χρόνια. Ξεχωρίζω την παρέμβαση του στο διεθνές συνέδριο που είχε διοργανώσει το ΕΚΕΠΕΚ, του οποίου προϊστάμαι, σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών το 2005, αλλά και σε πολλές άλλες εκδηλώσεις μας, στην έδρα του Σεβασμιωτάτου Ελασσόνος πριν δύο χρόνια, αλλά και στην Κωνσταντινούπολη περίπου στο πλαίσιο του συνεδρίου της Αιγαίου Πολιτείας.

Η αναφορά στη συνδρομή του Παναγιωτάτου απαιτεί οίγουρα κάτι παραπάνω από μια δεκάλεπτη παρέμβαση και τολμάω να πω ότι θα μπορούσε να αποτελέσει ακόμη και θέμα διεθνούς συνεδρίου. Εκτός από το προσωνύμιο Πράσινος Πατριάρχης, το οποίο έχετε ακούσει πολλές φορές σήμερα, ο Παναγιώτατος υπηρετώντας ταπεινά τον Οικουμενικό ρόλο του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως έχει αναδείξει μια σειρά από μεγάλα παγκόσμια περιβαλλοντικά ζητήματα. Ξεχωρίζω αρχικά, την Κοινή Διακήρυξη που συνυπέγραψε με τον Πάπα Ιωάννη Παύλο Β΄ τον Ιούνιο του 2002, στην αγωγή της τρίτης χιλιετίας, και ενώ σε επίπεδο ΟΗΕ μόλις είχαν υιοθετηθεί οι Αναπτυξιακοί Στόχοι της Χιλιετίας και την ίδια ακριβώς περίοδο ελάμβανε χώρα η Συνδιάσκεψη του ΟΗΕ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στο Γιοχάνεσμπουργκ. Αντιλαμβανόμενοι πλήρως το πνεύμα των καιρών οι δύο ηγέτες της χριστιανοσύνης, πολύ πριν το αντιληφθούμε εμείς οι υπόλοιποι, αναφέρονται και στην παγκόσμια ηθική και κοινωνική κρίση. Παραθέτω το σχετικό απόσπασμα:

«Το πρόβλημα δεν είναι απλώς οικονομικό και τεχνολογικό· είναι ηθικό και πνευματικό. Η λύση σε οικονομικό και τεχνολογικό επίπεδο μπορεί να βρεθεί μόνον αν υποστούμε, με τον πιο ριζικό τρόπο, μια εσωτερική μεταβολή, που μπορεί να οδηγήσει σε αλλαγή του τρόπου ζωής μας και των μη αειφόρων προτύπων κατανάλωσης και παραγωγής. Μια γνήσια μεταστροφή εν Χριστώ θα μας δώσει

τη δυνατότητα να αλλάξουμε τον τρόπο που σκεφτόμαστε και ενεργούμε.»

Επίσης, από το 1995 και έπειτα, διοργανώνεται υπό την αιγίδα του Παναγιωτάτου το Συμπόσιο για τη Θρησκεία, την Επιστήμη και το Περιβάλλον. Σταχυολογώ τις θεματικές που ήδη έχουν εξεταστεί: Αποκάλυψη και Περιβάλλον με αφορμή τα 1900 χρόνια από την Αποκάλυψη του Ιωάννη το 1995, η Μαύρη Θάλασσα σε κρίση το 1997, το 1999 για το Δούναβη ως ενός ποταμού ζωής, το 2002 για την Αδριατική μια Θάλασσα σε κίνδυνο, το 2003 για τη Βαλτική. Από το 6ο Συμπόσιο το 2006 ξεκινάει ένας νέος κύκλος για τις περιβαλλοντικές δραστηριότητες του Παναγιωτάτου, με πρωτοβουλίες των οποίων η απήχηση αποκτά παγκόσμιο χαρακτήρα, αρχής γενομένης με την επίσκεψη στον Αμαζόνιο. Στο συγκεκριμένο συμπόσιο οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να πλεύσουν στη λεκάνη του Αμαζονίου και, μέσα από τη διοργάνωση συζητήσεων, παραπάνω από 200 επιστήμονες, κυβερνητικοί αξιωματούχοι, θρησκευτικοί ηγέτες, να προβληματιστούν γύρω από μια σειρά ζητημάτων τα οποία έχουν να κάνουν με την αποψίλωση των δασών, την απώλεια της βιοποικιλότητας, την εισαγωγή γενετικά μεταλλαγμένων οργανισμών στο οικοσύστημα του Αμαζονίου, καθώς επίσης και με τα δικαιώματα των αυτοχθόνων πληθυσμών. Την επόμενη χρονιά, το 2007, το επόμενο συμπόσιο διοργανώθηκε στην Αρκτική. Σε αυτό το σημείο επιτρέψτε μου να σημειώσω ότι το 2007 είναι έτος σταθμός στην εξέλιξη της διεθνούς πολιτικής για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, καθώς σύσσωμη η διεθνής κοινότητα κινητοποιείται, αρχής γενομένης από τον ίδιο το Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ, το Συμβούλιο Ασφαλείας, τους περιφερειακούς διακρατικούς οργανισμούς, αλλά και τις διεθνείς επιστημονικές ενώσεις. Έτσι, λοιπόν, η επίσκεψη στην Αρκτική κινείται ακριβώς σε αυτό το πλαίσιο, δηλαδή την ανάδειξη της πιο άμεσης επίπτωσης της κλιματικής αλλαγής που αφορά στην τήξη των αιώνιων πάγων αλλά και στις επίσης άμεσες συνέπειες στη ζωή των αυτοχθόνων του Αρκτικού Κύκλου. Το 2009, το επόμενο συμπόσιο διοργανώθηκε στον Μιισιπή, ένα υδάτινο οικοσύστημα αρκετά επιβαρανόμενο, ιδίως μετά τις επιπτώσεις του τυφώνα Κατρίνα, αλλά ιδιαίτερα σημαντικό για την οικολογική ισορροπία της Βορείου Αμερικής. Κοινή συνισταμένη όλων των προαναφερθεισών δράσεων του Παναγιωτάτου είναι το υδάτινο στοιχείο. Και είναι απολύτως λογικό αφού το υδάτινο στοιχείο αποτελεί το 70% της κάλυψης του πλανήτη μας και είναι ουσιαστικά ο εγγυητής της ανθρώπινης ύπαρξης, αλλά και το κυρίαρχο στοιχείο της θεικής του εμπάπτισης.

Έτσι, η διεθνής κοινότητα, ήδη από το 1982, με την υιοθέτηση της Νέας Σύμβασης για το Δί-

* Ο Γρηγόρης Τσάλτας είναι Πρόεδρος του Τμήματος Διεθνών Ευρωπαϊκών Σπουδών του Παντείου Πανεπιστημίου, Διευθυντής του Ευρωπαϊκού Κέντρου Περιβαλλοντικής Έρευνας και Κατάρτισης (Ε.Κε.Π.Ε.Κ.) και κάτοχος της ευρωπαϊκής έδρας Jean Monnet.

και της Θάλασσας αναγνώρισε, και σε κανονιστικό επίπεδο πλέον, την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος σε 11 τμήματα και 45 άρθρα του XII Μέρους της, ενσωματώνοντας, έτσι, τις βασικές αρχές του δικαίου του περιβάλλοντος (την αρχή της πρόληψης, της ενημέρωσης και πληροφόρησης, της ευθύνης και της αποζημίωσης) στην παγκόσμια προσπάθεια για την καταπολέμηση της θαλάσσιας ρύπανσης σε όλες τις μορφές της (δηλαδή από χερσαίες πηγές, από πλοία, από δραστηριότητες στην υφαλοκρηπίδα και από άλλες δραστηριότητες στο θαλάσσιο χώρο). Ως εκ τούτου, οι προσπάθειες του Παναγιωτάτου βρίσκονται στον πυρήνα της διεθνούς πολιτικής για την προστασία του περιβάλλοντος και προάγουν αναμφίβολα τη διεθνή διαδικασία για την ισόρροπη ή βιώσιμη ανάπτυξη μεταξύ ανεπτυγμένου Βορρά και αναπτυσσόμενου Νότου, ακολουθώντας πιστά την τέταρτη γενική αρχή που προκύπτει από τη Διακήρυξη του Ρίο για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη, και η οποία αφορά στην έντονη αλληλεξάρτηση του συνόλου των παραγόντων που επιδρούν στην ανθρώπινη ολοκλήρωση στη Γη, μέσω της εδραίωσης της παγκόσμιας ειρήνης, η οποία ταυτίζεται με την ανάπτυξη και την περιβαλλοντική προστασία.

Σε αυτό το σημείο επιτρέψτε μου να αναφερθώ σύντομα στην Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης η οποία διοργανώνει τη σημερινή εκδήλωση προς τιμήν του Παναγιωτάτου. Δεν θα κάνω ιδιαίτερη αναφορά στην 60χρονη ιστορία της την οποία κάλυψε αναλυτικά προηγουμένως ο κ. Πέτρος ούτε στο πραγματικά σημαντικό εκπαιδευτικό της έργο στο οποίο θα αναφερθεί αργότερα η αγαπητή κα. Νικηφοράκη. Το σημαντικότερο στοιχείο που θα ήθελα να τονίσω είναι ότι στην ουσία η ΕΕΠΦ αποτελεί την πρώτη και τη μόνη καθαρά ελληνική ΜΚΟ με μακροχρόνια παρουσία στα περιβαλλοντικά πράγματα. Η συσσωρευμένη εμπειρία μέσα από την προώθηση της προστασίας του περιβάλλοντος εδώ και 60 χρόνια, και η τριβή της οργάνωσης με το θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο της εγχώριας πραγματικότητας, αποτελούν τα σημαντικά πλεονεκτήματα της ΕΕΠΦ σε σχέση με άλλες περιβαλλοντικές ΜΚΟ που αποτελούν παραρτήματα των αντίστοιχων διεθνών.

Παναγιώτατε, κυρίες και κύριοι

Σε ένα περίπου χρόνο από σήμερα στις 4 Ιουνίου του 2012 θα διοργανωθεί στο Ρίο η Παγκόσμια Συνδιάσκεψη για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, ή αλλιώς το Ρίο+20. Τα μάτια όλου του πλανήτη θα είναι στραμμένα εκείνες της ημέρας στις διαπραγματεύσεις των ηγετών της διεθνούς κοινότητας, με την προσδοκία να μην διαφενεθούν οι ελπίδες όλων μας για την υιοθέτηση πολιτικών που προάγουν τη βιώσιμη ανάπτυξη, τον εκδημοκρατισμό των διεθνών σχέσεων, το κλείσιμο της ψαλίδας με-

ταξύ Βορρά – Νότου. Η πρόσφατη παγκόσμια οικονομική κρίση και η γενικότερη οπισθοδρόμηση σε πεδία όπως η διεθνής κλιματική πολιτική δεν αφήνουν χώρο για αισιοδοξία. Κλείνοντας, θα ήθελα να αναφέρω ότι η προστασία του περιβάλλοντος είναι ένας τομέας ο οποίος για να αποδώσει καρπούς απαιτεί τη συμμετοχή όλων μας στη διαβούλευση των κατάλληλων πολιτικών, τη συναίνεση όλων μας για την αποτελεσματική λήψη των κατάλληλων αποφάσεων και τέλος τη συνεργασία όλων μας για την αποδοτική υλοποίησή τους.

Εντούτοις, και σε κάθε περίπτωση, διεθνής νομιμότητα δίχως, παράλληλα, τον απόλυτο συνδυασμό του σεβασμού των βασικών αρχών του δικαίου και της δυναμικής εφαρμογής των κανόνων του δεν μπορεί να υπάρξει. Και τούτο γιατί, όπως θέλουμε να πιστεύουμε, το μόνο έλλογο όν στον πλανήτη, όπως καθημερινώς αποδεικνύεται δυστυχώς στην πράξη, δεν μπορεί να στηρίζεται σε μεθόδους αυτορύθμισης του έντονου παρορμητισμού του (βλ. για την περίπτωση τα καταστροφικά αποτελέσματα της Φουκουσίμα). Οφείλει να τιθασεύσει όχι τη φύση του αλλά τον απόλυτο εγωισμό που γενετικά τον διακατέχει και με μαθηματική αλήθεια τον οδηγεί στην καταστροφή του. Και τούτο γιατί ένα είναι σίγουρο. Ο πλανήτης Γη δεν θα καταστραφεί. Το ανθρώπινο είδος κινδυνεύει να εξαληφθεί και να εκδιωχθεί έτσι από τον μόνο γνωστό παράδεισο του Σύμπαντος. Τέλος, σεβασμός προς τη φύση ισοδυναμεί με σεβασμό στην ανώτατη θεική υπόσταση, η οποία άλλωστε τα πάντα εν σοφία εποίησε.

Ομιλία της Αλέξιας Νικηφοράκη

Έχω και εγώ τη μεγάλη τιμή να αναφερθώ με λίγα λόγια στο έργο και τις δραστηριότητες της ΕΕΠΦ για την ευαισθητοποίηση του κοινού και την περιβαλλοντική εκπαίδευση των νέων, όπως ακριβώς αυτό προκύπτει σαν ένας από τους βασικούς καταστατικούς σκοπούς της. Κάποιοι λοιπόν, πριν από μας, άνοιξαν τον δρόμο και αγωνίστηκαν σε μοναχικά μονοπάτια, όπως ανέφερε και ο Δήμαρχος Αθηναίων.

Εδώ και αρκετά βέβαια χρόνια, πάνω από 15, παίρνοντας τη σκυτάλη από εκείνους, προσπαθούμε να ανταποκριθούμε στις μεγάλες προκλήσεις της εποχής μας. Γιατί σίγουρα το παρόν, πολύ περισσότερο από το μέχρι τώρα πρόσφατο παρελθόν, απαιτεί εγρήγορση, αφύπνιση, γνώση, συνεργασία, συμμετοχή και δράση. Έτσι λοιπόν, εμείς στην ΕΕΠΦ, με τη συνεργασία και την εθελοντική προσφορά εκατοντάδων εκπαιδευτικών, που πλαισιώνουν σιγά σιγά όλα μας τα προγράμματα Π.Ε., προχωρήσαμε στο έργο μας.

Οι εκπαιδευτικοί αυτοί στελέχωσαν τις συντονιστικές επιτροπές και τις παιδαγωγικές ομάδες των προγραμμάτων μας, αλλά και υποστήριξαν τις περιβαλλοντικές ομάδες και μαθητικές επιτροπές που λειτουργούν σε πάνω από 1500 σχολεία, απ'

άκρου εις άκρον, της χώρας μας. Κάποιοι από αυτούς βρίσκονται σήμερα μέσα σε αυτή την αίθουσα και θα ήθελα για μια ακόμη φορά να τους εκφράσω τις θερμές ευχαριστίες μας.

Πέντε είναι τα εγκεκριμένα από το Υπουργείο Παιδείας, με το οποίο έχουμε στενή συνεργασία, Προγράμματα – Δίκτυα Π.Ε. 3 Διεθνή: Οικολογικά Σχολεία, Μαθαίνω για τα Δάση, Νέοι Δημοσιογράφοι για το Περιβάλλον, και 2 Εθνικά: Φύση Χωρίς Σκουπίδια, Οι Πράσινες Γωνίες της Γειτονιάς μου.

Μέσω αυτών των προγραμμάτων – δικτύων και όλων των σχετικών δράσεων που αναπτύσσουν, στοχεύουμε στο αναδείξουμε το σχολείο στο ρόλο κλειδί, του βασικού κυττάρου για την ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας.

Μέσα από αυτά προετοιμάζουμε μαζί με τους εκπαιδευτικούς μας, τους σημερινούς μαθητές όλων των βαθμίδων, για να πάρουν τη σκυτάλη από μας και να λειτουργήσουν μεθαύριο σαν συνειδητοποιημένοι ενεργοί πολίτες και, γιατί όχι, σαν πολύ πιο σωστοί από μας «ηγέτες» σε διάφορους τομείς της κοινωνικής ζωής στο μέλλον.

Τώρα επιτρέψτε μου, αφού σας ευχαριστήσω για την προσοχή σας, να δώσω τη σκυτάλη στους δύο μαθητές που είναι σήμερα μαζί μας, την Έλενα Φουρλάνου και τον Γιάννη Καττή, σημερινούς μαθητές και αυριανούς συνειδητοποιημένους πολίτες.

* Η Αλέξια Νικηφοράκη είναι αναπληρώτρια γενική γραμματέας της ΕΕΠΦ.

Ομιλία των μαθητών

Ελένης Φουρλάνου και Γιάννη Καττή

Εμείς που στεκόμαστε σήμερα μπροστά σας, εκπροσωπούμε τα χιλιάδες παιδιά που συμμετέχουν στις περιβαλλοντικές - εθελοντικές ομάδες όλων των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της Ελληνικής Εταιρίας Προστασίας της Φύσης: τα Οικολογικά Σχολεία, το Φύση χωρίς Σκουπίδια, τις Πράσινες Γωνιές της Γειτονιάς μου, τους Νέους Δημοσιογράφους και το Μαθαίνω για τα Δάση.

Εμείς λοιπόν ήρθαμε εδώ, μαθητές σήμερα, αλλά ενεργοί πολίτες αύριο, να σας μεταφέρουμε την αγωνία μας αλλά και τις προτάσεις μας για την προστασία του περιβάλλοντος αλλά και για ένα κόσμο πιο ευτυχισμένο, διαφορετικό, χωρίς διακρίσεις, φτώχεια και ανασφάλεια.

Ελπίζουμε να καταλαβαίνετε τη σημασία αυτών που έχουμε να σας πούμε. Συνήθως βέβαια τα παιδιά είναι αυτά που πρέπει να ακούνε και να ακολουθούν τις προτροπές των μεγάλων. Σήμερα όμως ας γίνει το αντίθετο!

Θέλουμε να μας ακούσετε και να μας βοηθήσετε στη μεγάλη μας προσπάθεια για να σώσουμε το περιβάλλον μας, για να σταματήσουμε την

καταστροφή, για να συνεχίσουμε να ονειρευόμαστε, για να μπορούμε να ελπίζουμε. Μια σκέψη, μια απόφαση μπορεί ν' αλλάξει τα πάντα. Μπορείτε να την πάρετε εσείς;

Η σωτηρία του περιβάλλοντός μας αφορά όλους και ο αγώνας αυτός είναι αγώνας για την σωτηρία της ζωής, της δικιάς μας αλλά και κάθε ζωντανού πλάσματος πάνω στον πλανήτη μας.

Αν η Γη είχε στόμα τί θα μας έλεγε άραγε;

- ▶ *Το νερό είναι πηγή ζωής. Μην το σπαταλάτε άσκοπα.*
- ▶ *Κάντε εξοικονόμηση ενέργειας γιατί τα αποθέματα ενέργειας τελειώνουν.*
- ▶ *Δώστε προτεραιότητα στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.*
- ▶ *Μειώστε τα απορρίμματα – Περιορίστε την κατανάλωση και βάλτε καλά στο μυαλό σας ότι: Άλλοι πεινούν κι άλλοι πετούν.*
- ▶ *Προστατέψτε και διαχειριστείτε τα δάση σωστά, από τον Υμηττό και την Πάρνηθα μέχρι τον Αμαζόνιο.*
- ▶ *Σταματήστε την επικίνδυνη μείωση της βιοποικιλότητας.*

Εμείς λοιπόν τα σημερινά παιδιά ενώνουμε τις φωνές μας με τη φωνή της Γης μας και βροτοφωνάζουμε:

- ▶ *όχι άλλα καμένα δάση*
- ▶ *όχι άλλες θάλασσες, ποτάμια, λίμνες χωρίς ζωή*
- ▶ *όχι άλλο νέφος πάνω από τις πόλεις*

Αντίθετα θέλουμε ανθρώπινες, καθαρές πόλεις όπου ο άνθρωπος θα ζει και θα αναπνέει ελεύθερα και έτσι θα είναι πιο ευτυχημένος.

Σας καλούμε να σκεφτούμε όλοι παγκόσμια να δράσουμε όμως αμέσως τοπικά.

Μόνο αν σκεφτούμε όλοι έτσι θα αλλάξει κάτι στον πλανήτη.

Θα σταματήσουν να λιώνουν οι πάγοι και θα μειωθεί το φαινόμενο του θερμοκηπίου.

Το κλίμα θα ξαναβρεί σιγά σιγά τη χαμένη του ισορροπία και δεν θα έχουμε όλες αυτές τις τραγικές καταστροφές.

Γιατί δεν πρέπει να ξεχνούμε ότι η στεριά γίνεται μικρότερη, είτε το κύμα ξεπλένει ένα σβώλο χώμα μπροστά από το σπίτι μας είτε μπροστά από το σπίτι κάποιου ανθρώπου που ζει στην άλλη άκρη της γης.

Και τώρα ένα μικρό ποίημα αφιερωμένο στη Γη μας.

*Γη κρατήσου γερά!
Σε χρειάζομαστ' όλα τα παιδιά
Σε χρειάζονται πλούσιοι και φτωχοί
Οι αδύνατοι πιο πολύ
Μα ακόμα και οι πιο δυνατοί*

*Γη κρατήσου γερά!
Σε χρειάζομαστ' όλα τα παιδιά
Ο τρίτος κόσμος πιο πολύ
Μα ακόμα κι η Αμερική*

*Ας κάνουμε κάτι όλοι μαζί
Να αλλάξει η Γη μας προοπτική
Να κάνουμε άλλη επιλογή
Πολύ πιο οικολογική*

*Ας στρατευτούμε όλοι μαζί
Μικροί μεγάλοι πολύσιοι και φτωχοί
Να σταματήσει η καταστροφή
Να ξαναγίνει η Γη μας χαρούμενη
και ζωντανή!*

Σας ευχαριστούμε που μας ακούσατε.

Οι ελατοσυστάδες και η ορνιθοπανίδα τους στην ψευδαλπική ζώνη της Οίτης

του Απόστολου Χριστόπουλου

Η Οίτη, ένα από τα μεγάλα βουνά του ορεινού συμπλέγματος της Ρούμελης, χαρακτηρίζεται από πλούσια χλωριδική ποικιλία και τα εκτεταμένα δάση Κεφαλληνιακής ελάτης (*Abies cephalonica*). Τα δάση αυτά ξεκινούν περίπου από το υψόμετρο των 800 μέτρων και φτάνουν ως τα 1.700-1.800 μέτρα. Πάνω από τα 1.750 περίπου μέτρα, σιγά-σιγά χάνουν τον αδιάσπαστο, εκτεταμένο χαρακτήρα τους και περιορίζονται σε μεγάλες συστάδες ή ασυνεχή μικρά δάση. Όσο το υψόμετρο αυξάνεται μειώνεται ο χώρος που καταλαμβάνουν, με αποτέλεσμα, σε μεγαλύτερα υψόμετρα, να παρατηρούνται αραιά ή μεμονωμένα δέντρα, που φτάνουν ως τα 2.000 μέτρα.

Το καλοκαίρι του 2010 διεξήγαγα καταγραφές ορνιθοπανίδας στα ανωδασικά λιβάδια της ψευδαλπικής ζώνης της Οίτης για την διπλωματική μου διατριβή. Παράλληλα κατέγραφα και την ορνιθοπανίδα του ορίου του δάσους και των συστάδων ελάτης που συ-

ναντούσα στην ζώνη αυτή. Πάνω από τα 1.800 μέτρα, οι παλαιότερες υλοτομήσεις σε συνδυασμό με την βόσκηση δημιούργησαν ένα πολύ ιδιαίτερο τοπίο: μεμονωμένα δέντρα, ελατοσυστάδες και ασυνεχή δάση με ξέφωτα, θάμνοι και μεγάλα λιβάδια διαφόρων τύπων, κάποια εκ των οποίων αποτε-

Θαμνοψάθης

Αιγωλιός

Φωτ. Νίκος Πέτρου

πικής ζώνης προσελκύουν πολλά σημαντικά και προστατευόμενα είδη орνιθοπανίδας, όπως τους δρυκολάπτες, με κοινότερο είδος τη Μαυροτοικλιτάρη (*Dryocopus martius*), αλλά και τον Δευκωνώτη (*Dendrocopus leucotos*). Από αρπακτικά πιο συχνά είναι το Διπλοσάινο (*Accipiter gentilis*) και η Γερακίνα (*Buteo buteo*). Κατά την διάρκεια των θερινών καταγραφών παρατηρήθηκε και ο Αιγωλιός (*Aegolius funereus*), πολύ σπάνιο για τον ελληνικό χώρο νυκτόβιο αρπακτικό. Η τελευταία αναφορά του στην Οίτη έγινε το 1954 (Reus). Το πουλί παρατηρήθηκε σε γηραιά συστάδα ελάτων, κοντά στο όριο του δάσους, στα 1.800 περίπου μέτρα. Συνολικά παρατηρήθηκαν περισσότερα από 30 είδη πτηνών στις υπαλπικές συστάδες ελάτων, στο μεγαλύτερο ποσοστό τους Στρουθιόμορφα (*Passeriformes*). Τα πιο ιδιαίτερα ήταν κάποια ζευγάρια Θαμνοψάλτες (*Prunella modularis*), Βουνουτσιροβάκοι (*Sylvia curruca*) και Βουνοπαπαδίτσες (*Parus montanus*). Η παρατηρήσεις των ειδών αυτών έχουν ιδιαίτερη αξία καθώς η παρουσία ή/και η αναπαραγωγή τους δεν ήταν εξακριβωμένη στον ορεινό όγκο της Οίτης.

λούν σήμερα θερινούς χώρους βόσκησης για αιγοπρόβατα και βοοειδή. Το τοπίο αυτό έχει μεγάλη αξία για την орνιθοπανίδα της περιοχής, όπως αποδείχθηκε και με το πέρας της έρευνας, ενώ θετική για την орνιθοπανίδα είναι η μεγάλη ηλικία των δέντρων σε αρκετές από τις συστάδες ελάτων.

Τα μεγάλα και γηραιά αυτά δέντρα της υπαλ-

Η περαιτέρω έρευνα και μελέτη των ελατοσυστάδων της ψευδαλπικής ζώνης του βουνού, αλλά και γενικότερα όλων των ενδιαιτημάτων του, θα δώσει οίγουρα και άλλα στοιχεία για την орнιθοπανίδα και για τις αλληλεπιδράσεις των ειδών. Η μελέτη της Οίτης είναι συμβολή στην γενικότερη μελέτη των μυθικών βουνών της Στερεάς Ελλάδας, τα οποία κρύβουν ακόμη πολύ καλά τα μυστικά τους.

Οίτη, θέση Αθύκαινα

Φωτ. Απόστολος Χριστόπουλος

Η αποικία με φωλιές στις 27-4-2010

Οι επιπτώσεις της απελευθέρωσης των Μινκ στην ορνιθοπανίδα της λίμνης της Καστοριάς

Η σκόπιμη απελευθέρωση ή η διαφυγή αμερικανικών μινκ (*Neovison vison*) από εκτροφεία όπου εκτρέφονται για το δέρμα τους στο φυσικό περιβάλλον αποτελεί σοβαρότατο πρόβλημα για τη βιοποικιλότητα στην Ευρώπη.

Το αμερικανικό μινκ ως εισβολέας στο ευρωπαϊκό φυσικό περιβάλλον δεν έχει φυσικούς θηρευτές που θα ελέγχουν τον πληθυσμό του, ενώ ως είδος βρίσκεται στις υψηλότερες θέσεις του τροφικού πλέγματος των οικοσυστημάτων όπου ζει (παραποτάμια και λιμναία) επηρεάζοντας τους πληθυσμούς άλλων ζώων.

Σύμφωνα με μελέτες που έχουν πραγματοποιηθεί ιδιαίτερα σε χώρες της βόρειας και δυτικής Ευρώπης, οι άμεσες και έμμεσες συνέπειες σε πληθυσμούς αμφιβίων, σε αποικίες πουλιών (θαλασσοπούλια, γλαρόνια, στρουθιόμορφα κ.ά.) και σε θηλαστικά είναι σοβαρότατες. Επίσης, έχουν αναφερθεί περιπτώσεις ανταγωνισμού του ξενικού αυτού είδους με τοπικά είδη, κάποια από τα οποία είναι προστατευόμενα (βίδρα).

Στη λίμνη της Καστοριάς τα μινκ που απελευθέρωθηκαν έκαναν την εμφάνισή τους μέσα σε λίγες μέρες. Πολλά από αυτά δεν μπόρεσαν να επιβιώσουν (τα περισσότερα σκοτώθηκαν από διερχόμενα αυτοκίνητα), μερικά όμως τα κατάφεραν και τα βλέπουμε ακόμα σε διάφορα σημεία της λίμνης.

Τα πρώτα συμπτώματα από την παρουσία τους στο οικοσύστημα της περιοχής φάνηκαν με την με-

τακίνηση των Λαγγόνων (*Palacrocorax pygmeus*) από τους θάμνους στους οποίους κούρνιαζαν το βράδυ στα απέναντι λευκάδια στην παραλία της Λεωφόρου των Κύκνων προκειμένου να προστατευθούν από τις επιθέσεις των μινκ. Δυστυχώς όμως το πρόβλημα συνεχίστηκε και κατά την αναπαραγωγική περίοδο.

Στις αρχές του Απριλίου οι Λαγγόνες στην γνωστή αποικία στη Δ. Κύκνων άρχισαν τις προετοιμασίες για την νέα αναπαραγωγική περίοδο. Οι πρώτες φωλιές είχαν ετοιμαστεί και κάποια πουλιά είχαν καθίσει σε αυτές ενώ κάποια άλλα ακόμη έφερναν κλαδιά για το στήσιμο της φωλιάς τους.

Από τις πρώτες παρατηρήσεις φάνηκε ότι ο αριθμός των φωλιών στην συγκεκριμένη αποικία θα ήταν μικρότερος από κάθε άλλη χρονιά (τα προηγούμενα χρόνια ο αριθμός είχε αυξητικές τάσεις

Μινκ

Η αποικία χωρίς πουλιά στις 10-5-2011

με αποκορύφωμα την περίοδο του 2010 όπου αναπαράχθηκαν 140 ζευγάρια). Τελικά μόνο 20 ζευγάρια έκαναν φωλιές φέτος, δυστυχώς όμως και αυτά τις εγκατέλειψαν με αποτέλεσμα να καταστραφεί μία από τις σημαντικότερες αναπαραγωγικές αποικίες (η μοναδική στον κόσμο μέσα σε κατοικημένη περιοχή) για ένα είδος το οποίο θεωρείται σπάνιο και προστατεύεται.

Την περίοδο που έγινε η απελευθέρωση των Μινκ στην Καστοριά, το Σεπτέμβριο του 2010,

το Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών που εδρεύει στα Βασιλικά Θεσ/νίκης και η Εταιρία Προστασίας Περιβάλλοντος Καστοριάς είχαν καταθέσει στην τότε Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Καστοριάς πρόταση για άμεση αντιμετώπιση του προβλήματος με τίτλο «Παρακολούθηση των επιπτώσεων και επανασύλληψη αμερικανικών μινκ (βιζόν) που απελευθερώθηκαν ή διέφυγαν στο φυσικό περιβάλλον στον Νομό Καστοριάς». Δυστυχώς η Ν. Α. Καστοριάς αδιαφόρησε.

Το ευχάριστο, μετά από πρόσφατες παρατηρήσεις, είναι ότι οι Λαγγόνες μετακινήθηκαν στην μικτή αποικία που βρίσκεται κάτω από τις εργατικές κατοικίες και ένας μεγάλος αριθμός αναπαράχθηκε εκεί. Στην λεωφόρο των Κύκνων ένας μικρός αριθμός από Λαγγόνες έχει αρχίσει και πάλι, δειλά δειλά, να διανυκτερεύει στο σημείο που ήταν η αποικία.

κείμενο και φωτογραφίες
Χρίστος Τόσκος

Σκοτωμένος Λύκος στην Εορδαία Κοζάνης

Νεκρός λύκος βρέθηκε στον οικισμό Ανατολικό του Δ.Δ. Εορδαίας του νομού Κοζάνης. Είναι ο δεύτερος νεκρός για το 2011, με 9 επιβεβαιωμένα περιστατικά νεκρών –από ανθρωπογενή αίτια– λύκων το 2010.

Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ ειδοποιήθηκε στις 8 Απριλίου, από θηροφύλακα της ΣΤ' Κυνηγετικής Ομοσπονδίας Μακεδονίας – Θράκης που εντόπισε το νεκρό ζώο κοντά σε κτηνοτροφική μονάδα, και το μετέφερε για νεκροψία στον Κτηνιατρικό Σταθμό Περίθαλψης Άγριων Ζώων, που λειτουργεί στον Αετό Φλώρινας.

Το ζώο θανατώθηκε την Παρασκευή 8 Απριλίου από πυροβολισμό στο πίσω αριστερό άκρο με κατεύθυνση προς την κοιλιακή χώρα. Πρόκειται για ένα νεαρό θηλυκό, ηλικίας 4-5 ετών, το οποίο μάλιστα κυοφορούσε. Ο δράστης έδεσε το πόδι του ζώου και το έσυρε ως τη θέση Λιβάδι.

Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ αποδοκιμάζει το περιστατικό και εντείνει τις προσπάθειες ευαισθητοποίησης του

κοινού για να τελειώσει κάποτε το παράλογο μίσος για το λύκο, τον πιο παρεξηγημένο κυνηγό της ελληνικής φύσης. Ακόμη κι αν ζημιώνει την ανθρώπινη περιουσία, εμάς βαραίνει η ευθύνη της πρόληψης και της συμβίωσης.

Ο λύκος προστατεύεται σε όλη την Ευρώπη από τη νομοθεσία, με τη Σύμβαση της Βέρνης και την Οδηγία 92/43 της ΕΕ. Στην Ελλάδα, ο λύκος έπαψε να θεωρείται επιζήμιο είδος από το 1991 και

χαρακτηρίζεται επίσημα «τρωτό» είδος.

Οι απειλές για την επιβίωση του είδους στην Ελλάδα είναι κυρίως ανθρωπογενείς. Η συνεχής υποβάθμιση των βιοτόπων, η μείωση διαθεσιμότητας της φυσικής λείας, όπως είναι τα σπληφόρα ζώα, η μεταστροφή της κτηνοτροφίας από ελεύθερη (εκτατική) σε στα-

βλισμένη (εντατική) αλλά και η αρνητική εικόνα του λύκου στη συνείδηση των ανθρώπων αποτελούν συνεχείς απειλές για το είδος.

Αρκτούρος

Περιβαλλοντική ενημέρωση για τον Πάρνωνα με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος

Ο Φορέας Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας Περιβάλλοντος, έθεσε για μια ακόμα φορά υπό την αιγίδα του δράσεις ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης των παιδιών για την προστασία του περιβάλλοντος. Οι δραστηριότητες επικεντρώθηκαν στην προστασία του δάσους, ώστε τα παιδιά, οι αυριανοί πολίτες, να ενισχύσουν την περιβαλλοντική τους συνείδηση, μέσα από πρωτότυπους και διασκεδαστικούς τρόπους. Με φετινό σύνθημα της Παγκόσμιας Ημέρας Περιβάλλοντος το «Δάση: Η Φύση στην Υπηρεσία μας», τα παιδιά έστειλαν το δικό τους οικολογικό μήνυμα για ένα καλύτερο περιβάλλον.

Συγκεκριμένα, οι μαθητές ενημερώθηκαν με τη βοήθεια περιβαλλοντικών παιχνιδιών για την προστατευόμενη περιοχή Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, έμαθαν να χρησιμοποιούν τη μέθοδο της δεντροχρονολόγησης αλλά και της δεντροϋσομέτρησης, ζωγράφισαν σε έναν τεράστιο καμβά, έπαιξαν «Το Παιχνίδι της Φύσης» –ένα επιδαπέδιο παιχνίδι ερωτήσεων προσαρμοσμένων στην φετινή καμπάνια της Παγκόσμιας Ημέρας Περιβάλλοντος– φύτεψαν και υιοθέτησαν καλλωπιστικά φυτά στα σχολεία τους και διασκεδάσαν συμμετέχοντας με κέφι σε τσουβαλοδρομίες! Στο τέλος απονεμήθηκαν σε όλα τα παιδιά αναμνηστικά διπλώματα συμμετοχής. Σε όλα τα σχολεία που συμμετείχαν στις δραστηριότητες δόθηκε γενικό ενημερωτικό υλικό για το δάσος, τις αξίες και τις απειλές του και ειδικό υλικό από το WWF Ελλάς για τα δάση στην Ελλάδα.

Το τετραήμερο των εκδηλώσεων ξεκίνησε την Παρασκευή 3 Ιουνίου στις Καρυές Λακωνίας, συνεχίστηκε, την Δευτέρα και την Τρίτη 6-7 Ιουνίου στο Λεωνίδιο και στον Άγιο Πέτρο Κυνουρίας αντίστοιχα και ολοκληρώθηκε στον Άγιο Ανδρέα Κυ-

νουρίας. Στις δραστηριότητες συμμετείχαν πάνω από 200 μαθητές από τα Δημοτικά Σχολεία, Καρυών Λακωνίας, Λεωνιδίου, Αγίου Πέτρου, Καστρίου και Αγίου Ανδρέα Κυνουρίας.

Το ειδικό θέμα της φετινής εκστρατείας επισημάνε για άλλη μια φορά σε όλους την επιτακτική ανάγκη για προστασία των δασικών οικοσυστημάτων, σε ένδειξη αναγνώρισης του σημαντικού ρόλου που παίζουν στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και του φαινομένου του θερμοκηπίου. Ο Φορέας Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού θα συνεχίσει τις προσπάθειες προς αυτή την κατεύθυνση, με στόχο την ευαισθητοποίηση των πολιτών και την ενεργό συμμετοχή τους σε δράσεις αντιμετώπισης των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι μεγάλης οικολογικής αξίας προστατευόμενες περιοχές του Πάρνωνα και του Υγροτόπου Μουστού.

Αικατερίνη Πανατζή

*Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης
& Δημοσιότητας του Φ.Δ. Πάρνωνα - Μουστού*

Αρχαίοι Θεοί και σύγχρονοι μύκητες

Ο μύκητας *Zeus olympius* Minter & Diamandis ανήκει στην Κλάση των Ασκομυκήτων. Εντοπίστηκε για πρώτη φορά το 1987 σε μια πολύ περιορισμένη περιοχή του Εθνικού Δρυμού Ολύμπου επάνω στα χαμηλότερα νεκρά ή νεκρούμενα κλαδιά λευκόδερμης πεύκης (*Pinus leucodermis*). Αν και εκτιμάται πως ο μύκητας παρασιτεί στα νεκρούμενα κλαδιά, δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι απειλεί τον ξενιστή-δένδρο. Δεν έχει βρεθεί σε άλλα παρακείμενα είδη φυτών αλλά ούτε και στη μαύρη πεύκη (*Pinus nigra*) με την οποία η λευκόδερμος πεύκη αναπτύσσεται σε μείξη. Περιορισμένη μάλλον έρευνα στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, όπου βρίσκεται η κύρια εστία της λευκόδερμης πεύκης, δεν έχει μέχρι στιγμής εντοπίσει το μύκητα. Τα μέχρι τώρα στοιχεία δείχνουν ότι ίσως ο *Zeus olympius* ενδημεί μόνον στον ορεινό όγκο του Ολύμπου.

Ο μύκητας δημιουργεί κυκλικά καρποσώματα κάτω από το φλοιό. Κατά την ωριμότητα και σε υγρές συνθήκες το καρπόσωμα επεκτείνεται, σπάει το φλοιό και αποκαλύπτει τη γόνιμή του επιφάνεια, ένα πορτοκαλόχρωμο έως χρυσοκίτρινο δίσκο

με διάμετρο έως 5 χιλ. Τα ασκοσπόρια εκτοξεύονται και μεταφέρονται με τον αέρα.

Αν και οι αποικίες όπου έχει εντοπισθεί ο μύκητας βρίσκονται μέσα στα όρια του Εθνικού Δρυμού, ο κίνδυνος πυρκαγιάς ελοχεύει πάντα, θέτοντας σε καθεστώς απειλής ένα μοναδικό οργανισμό. Καθώς οι κύριες αποικίες του μύκητα βρίσκονται στο χαμηλότερο όριο εξάπλωσης της λευκόδερμης πεύκης, η κλιματική αλλαγή αποτελεί πρόσθετο παράγοντα απειλής. Σύμφωνα με τα κριτήρια Απειλούμενων Οργανισμών της IUCN ο μύκητας θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως «Τρωτός». Πρόσφατα ο μύκητας αποτέλεσε «Οργανισμό της Ημέρας» στην ιστοσελίδα της IUCN.

Στέφ. Διαμαντής και Χαρ. Πεπλέρου
ΕΘΙΑΓΕ – Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών

Minter, D.W., Lowen, R. and Diamandis, S. 1987: *Zeus olympius* gen. et sp. nov. and *Nectria ganymede* sp. nov. from Mt Olympus, Greece. *Transactions British Mycological Society*, 88(1): 55-61.

Νέα στοιχεία για τη *Micromeria acropolitana* (Lamiaceae), το στενότοπο ενδημικό της Ελλάδας

Η *Micromeria acropolitana* Halácsy, ανήκει στην οικογένεια Lamiaceae, υποοικογένεια Nepetoideae, φυλή Menthae και υποφυλή Menthinae.

Το locus classicus είναι ο πιο φημισμένος αρχαιολογικός χώρος της Ελλάδας: η Ακρόπολη των Αθηνών. Ζει εδώ, τόσο στον ασβεστολιθικό βράχο του λόφου, όσο και στα μάρμαρα που έχουν χρησιμοποιηθεί για τα μνημεία.

Το φυτό ανακαλύφθηκε για πρώτη φορά σε άνθιση, στις 30 Αυγούστου 1906 από το Μαίρε και Retitmengin, δύο Γάλλους βοτανικούς και εξερευνητές. Εθεωρείτο εξαφανισμένο για μεγάλο χρονικό διάστημα. Εντοπίστηκε ξανά το 2006, εκατό χρόνια μετά την πρώτη ανακάλυψή του (Tan, Kit & al, 2010). Το είδος είναι απειλούμενο γιατί το μέγεθος του πληθυσμού του είναι μικρό και το οικοσύστημά του κινδυνεύει από τις ανθρώπινες δραστηριότητες. Καθημερινά χιλιάδες επισκέπτες καταφθάνουν στον σημαντικότερο αρχαιολογικό χώρο της Ελλάδος, ειδικά τη θερινή περίοδο (11.000 επισκέπτες έφθασαν στο Νέο Μουσείο της Ακρόπολης, όταν άνοιξε τις πύλες του τον Ιούλιο του 2010).

Η Ακρόπολη είναι το μεγαλύτερο μνημείο πολιτισμού της Ελλάδας και θεωρείται μέρος της ελληνικής και της παγκόσμιας κληρονομιάς. Αξίζει να προστατευθεί το μνημείο αλλά και το ενδημικό φυτό της.

Η *Micromeria acropolitana* είναι το ένα και μοναδικό απειλούμενο ενδημικό φυτό της Ακρόπολης, γι' αυτό και πρέπει να προστατευθεί.

Από διάφορες μελέτες που έγιναν για τον καθορισμό του αριθμού των χρωμοσωμάτων αλλά και για το μέγεθος του γονιδιώματος, αυτά είναι: $2n=30$ και $2C=0.79(\pm 0.02)$ pg (Siljak-Yakovlev & al. Αδημοσίευτη). Αυτό αντιπροσωπεύει το πολύ μικρό γονιδίωμα κατηγορία μεγέθους ($1C \leq 1.40$ pg) σύμφωνα με την κατάταξη Leitch & al (1998).

Νεές περιοχές

Μετά τη δημοσίευση του άρθρου για την επανεύρεση του φυτού στο τεύχος του περιοδικού ΦΥΣΗ, έχουν εντοπισθεί νέα σημεία όχι μόνο στους βράχους, αλλά και στις σχισμές των τοίχων, των μαρμάρων, των ναών και των άλλων μνημείων. Εδώ θα πρέπει να αναφερθούμε στο ενδιαίτημα αλλά και το υπόστρωμά του. Στον Ιερό Βράχο της Ακρόπολης δεν γινόταν εξόρυξη ποτέ. Ο ασβεστό-

λιθος για τα μνημεία και τα τείχη, κόπηκε από γειτονικά βουνά, από τον Πειραιά, από τον Υμηττό, από το νησί της Αίγινας. Το περίφημο λευκό μάρμαρο των μνημείων προήλθε από το όρος Πεντέλη που βρίσκεται στα βορειοανατολικά. Οι μεγάλοι ασβεστολιθικοί ογκόλιθοι που σχηματίζουν τα τοιχώματα των μνημείων δεν είναι από φυσικό βράχο αλλά από πωρόλιθο. Στην εικ.2 ένα φυτό φύεται στη ρωγμή που σχηματίζεται ανάμεσα στον πωρόλιθο και το μάρμαρο. Τα φυτά ευδοκούν σ' αυτά τα μέρη, σε σχισμές τοίχων, και σε σπασμένα μάρμαρα με μόνο λίγο χώμα. Στην εικ.1, το φυτό αναπτύσσεται πάνω στον ασβεστολιθικό φυσικό βράχο

Ψιμοί σπόροι της *Micromeria acropolitana*

της Ακρόπολης με υπερκείμενες μάργες και ψαμίτες της Κρητιδικής Περιόδου.

Το μέγεθος του πληθυσμού

Τον Ιούνιο του 2009 είχαν αναφερθεί 150 φυτά. Τον Ιούλιο του 2010 μετά από έναν βροχερό χειμώνα, ο συνολικός αριθμός των φυτών της Ακρόπολης έφτασε τα 400. Κατά τη στιγμή της αποστολής αυτού του άρθρου (Ιούνιος 2011), τα φυτά υπολογίζονται σε 450. Ο πληθυσμός έχει παραμείνει σταθερός με μια μικρή αύξηση στον αριθμό των ατόμων.

Το 2011 ήταν ένα ασυνήθιστο έτος σε ότι αφορά τις κλιματολογικές συνθήκες. Παρατηρήθηκε ότι μερικά φυτά άνθισαν στις αρχές Φεβρουαρίου. Από χλωριδικές παρατηρήσεις που έγιναν από ερασιτέχνη βοτανικό, αναφέρεται μια τάση κάποια είδη να ανθίζουν όλο και νωρίτερα, όπως π.χ. τα *Crocus* που ξεκινούν αργά τον Δεκέμβριο, αντί τον Φεβρουάριο ή τον Μάρτιο όπως γίνεται συνήθως. (Προσωπική επικοινωνία Μ. Ισογιόνη 2010).

Οι σπόροι της *Micromeria acropolitana* στο σύνολό τους για το 2011 ήταν καλοί, παρά τον άσχημο

καιρό που επικρατούσε στα τέλη της άνοιξης, με καθημερινές «τροπικές» βροχές.

Μέτρα προστασίας και διατήρησης

Έχουν συλλεχθεί σπόροι από διάφορους πληθυσμούς, από το φυσικό βράχο, από τα τείχη, από τα μάρμαρα, από τους πωρόλιθους, και φυλάσσονται σε τράπεζα σπερμάτων (σπόρων) στο Ινστιτούτο Βιολογίας του Πανεπιστημίου της Κοπεγχάγης. Είναι γνωστό ότι η μεγαλύτερη απειλή για το φυτό είναι η έντονη ανθρώπινη παρουσία στον αρχαιολογικό χώρο.

Οι πληθυσμοί πρέπει να παρακολουθούνται τακτικά. Οι περιοχές που κινδυνεύουν περισσότερο από τους επισκέπτες θα πρέπει να αποκλειστούν ή να περιφραχθούν. Πρέπει να μπουν πινακίδες (σε διάφορες γλώσσες) που να απαγορεύουν τη συλλογή φυτών, αλλά και ζώων όπως πεταλούδες και χελώνες. Σε ορισμένες περιοχές οι χορτοκοπτικές εργασίες και ο καθαρισμός, κατά τη διάρκεια της άνοιξης θα πρέπει να γίνονται με προσοχή ώστε να μην δημιουργούν προβλήματα στα φυτά. Τα φυτά και τα φερτά υλικά επιβραδύνουν την απορροή του νερού και δεν πρέπει να αφαιρούνται.

Ένας μικρός βραχόκηπος με Μικρομέριες, θα μπορούσε να δημιουργηθεί στην είσοδο του Διονυσιακού θεάτρου. Με αυτόν τον τρόπο οι επισκέπτες θα μπορούν να δούν το σπάνιο ενδημικό φυτό της Ακρόπολης, χωρίς να δημιουργούν προβλήματα στο φυσικό πληθυσμό των φυτών.

Γρηγόρης Τσουνής, Λάμπρος Τσουνής, Kit Tan

Το *Onosma stridii* στο Καλλίδρομο

Στο Όρος Καλλίδρομο, βόρεια του οικισμού του Μοδίου, εντοπίσαμε φέτος το ενδημικό *Onosma stridii*. Το φυτό αναπτύσσεται σε σερπεντινικά πετρώματα, ανάμεσα σε μακία βλάστηση, σε τουλάχιστον 2 ηλιόλουστες θέσεις. Στο σημείο αυτό το υψόμετρο είναι περίπου 500 μ. Ο πληθυσμός του είναι μικρός και πρέπει να ληφθούν μέτρα για την προστασία του. Τα φυτά εντόπισε κατ' αρχήν η Πηνελόπη Δηληπέτρου, από το Πανεπιστήμιο Αθηνών, και στη συνέχεια ο Νίκος Πέτρου και ο γράφων, το τελευταίο δεκαήμερο του Απριλίου.

Φωτ. Γ. Πολίτης

Γιώργος Πολίτης

Βιβλιοπωλείο της ΕΕΠΦ

Ελλάδα. Η χώρα της ποικιλότητας. Νίκος Πέτρου.	€68
Δεμένο με κάλυμμα, σχήματος 29x29cm, 372 σελ. και 620 φωτογραφίες Διατίθεται ξεχωριστά σε ελληνική και σε αγγλική έκδοση.	(για τα μέλη €55)
Η Φυσική Κληρονομιά μας, Αξία Προστασία, Πρακτικά Συνεδρίου και Λεύκωμα, 160 σελ.	€25
Η Ελληνική Χλωρίδα στο μύθο στην τέχνη στην λογοτεχνία, Hellmut Baumann, 250 σελ., δεμένο	€40
Φυτά σε αρχαία ελληνικά νομίσματα, Hellmut Baumann, 80 σελ., δεμένο	€25
Οι προστατευόμενες περιοχές Natura 2000 στην Ελλάδα, Γιώργος Σφρίκας, 200 σελ.	€25
Τα ψάρια του Αμβρακικού, Φώτης Περγαντής, 28 σελ.	€5
Τα πουλιά του Αμβρακικού, Φώτης Περγαντής, 28 σελ.	€5
Διατηρώντας τη φύση, διατηρείς την ζωή, Βασικές έννοιες βιολογίας - οικολογίας, Μελετώ τα φυτά, Σπερματόφυτα, Μαρία Ρουσομουστακάκη, 56 σελ.	€6
Τα πετρώματα με απλά λόγια, Γεωργία Φέρμελν - Αναστασία Κουτσουβέλη, 64 σελ.	€8
Αναζητώντας την Ελληνική φύση, Μυρτώ Απέργη, 144 σελ.	€25
Φυτά, Γιάτρειά, Χαρά του νου και του κορμιού, 48 σελ.	€6
Περιβαλλοντική Εκπαίδευση Γένους Θηλυκού, Αντιόπη Φραντζή, Εκδ. Χρ. Δάρδανος	€12,1
Χρώματα του Δάσους ΡΟΔΟΠΗ, Νίκος Πέτρου - Κώστας Βιδάκης, 342 σελίδες, δεμένο	€60
Ορχιδέες Της Ελλάδας, Νίκος Πέτρου - Μαρία Πέτρου - Μάριος Γιαννακούλιας, 320 σελ.	€60
Οι πεταλούδες της Ελλάδας, Λάζαρος Παμπέρης, 768 σελ.	€85
Οδηγοί Πρεσπών, Εταιρία Προστασίας Πρεσπών, βιβλίο + 4 κάρτες	€22
Σπάνια και Ενδημικά Φυτά της Ν. Ελλάδας, Αλεξίου Σωτήρης	€48
Η ζωή στις Ελληνικές Θάλασσες και τη Μεσόγειο, 248 σελ.	€22
Γεωλογική Κληρονομιά, Καλειδοσκόπιο, 102 σελ. + cd.	€17

Εκτός από τα βιβλία, από τα γραφεία μας μπορείτε επίσης να προμηθευτείτε ευχετήριες κάρτες με φωτογραφίες με θέμα πουλιά, πεταλούδες, φυτά και το Σήμα της Εταιρίας, τον Κρητικό Αϊγάγο (€5).

Γαλάζιες Σημαίες

Γαλάζιες Σημαίες 2011

Η Ελλάδα και πάλι φέτος βρίσκεται στις πρώτες θέσεις μεταξύ των χωρών που έχουν βραβευμένες ακτές. Οι βραβευμένες ελληνικές ακτές για το 2011 ήταν 387, ενώ βραβεύθηκαν και 9 μαρίνες.

Αμέσως μετά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων των φετινών βραβεύσεων, από τη Διε-

θνή Επιτροπή Κρίσεων, έγινε η αποστολή του έντυπου υλικού του Προγράμματος για την ετοιμασία του Πίνακα Ανακοινώσεων. Ο Πίνακας Ανακοινώσεων πρέπει να είναι πανομοιότυπος για όλες τις ακτές και μαρίνες, σύμφωνα με προτεινόμενο σχέδιο. Οι διαχειριστές ετοιμάζουν την ακτή και αποστέλλουν στην ΕΕΠΦ το φωτογραφικό υλικό

που πρέπει να απεικονίζει την άρτια οργανωμένη βραβευμένη ακτή και μαρίνα, για να λάβουν το βραβείου τους, τη «Γαλάζια Σημαία».

Φέτος θα πραγματοποιηθούν, όπως κάθε χρόνο, οι έλεγχοι των ακτών και μαρινών που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα από εθελοντές-επιθεωρητές, καθώς και πρόσθετοι έλεγχοι από διεθνείς επιθεωρητές του FEE. Οι επιθεωρήσεις του Διεθνούς Συντονιστικού Γραφείου θα πραγματοποιηθούν φέτος στην Κρήτη.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται και φέτος, κατά τις επιθεωρήσεις, στην πλήρη και αυστηρή εφαρμογή των προβλέψεων για την εξυπηρέτηση των ΑΜΕΑ. Παράλληλα θα γίνεται κάθε προσπάθεια να ελέγχεται η κατάσταση σε σχέση με τους ναυ-

Το Πρόγραμμα απευθύνεται σε Δήμους και συνεργαζόμενους ιδιώτες φορείς, που διαχειρίζονται οργανωμένες ακτές και μαρίνες σε 40 χώρες. Φορέας του Προγράμματος στην Ελλάδα είναι η ΕΕΠΦ. Για να απονεμηθεί η «Γαλάζια Σημαία», απαιτούνται καθαρή θάλασσα και ακτή, άρτια οργάνωση και καλές υπηρεσίες, ασφάλεια λουομένων και επισκεπτών, περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και προστασία της ακτής και του παράκτιου χώρου.

αγασώστες, στις ακτές όπου η παρουσία τους είναι επιβεβλημένη σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Κατά τη διάρκεια της επιθεώρησης θα ελέγχεται από τους επιθεωρητές το πιστοποιητικό-δίπλωμα των ναυαγοσωστών. Υπενθυμίζουμε ότι συχνά οι επιθεωρήσεις γίνονται χωρίς καμία προειδοποίηση.

Από την φετινή χρονιά το Πρόγραμμα «Γαλάζιες Σημαίες» θα βασίζεται στην Οδηγία 2006/7/ΕΚ και οι ακτές, για να μπορέσουν να βραβευθούν με τη Γαλάζια Σημαία, θα πρέπει να έχουν εξαιρετική ποιότητα υδάτων. Η Οδηγία 2006/7/ΕΚ απαιτεί μικρότερη συχνότητα δειγματοληψιών αλλά απαιτεί επίσης και ιστορικό τετραετίας.

Όπως είναι γνωστό, αρμόδια για τον έλεγχο της ποιότητας των νερών κολύμβησης στις ελληνικές ακτές, είναι η Ειδική Γραμματεία Υδάτων του ΥΠΕΚΑ. Τα αποτελέσματα των μικροβιολογικών αναλύσεων των νερών κολύμβησης αναρτώνται από το Υπουργείο στην ιστοσελίδα του www.e-reg.gr. Οι διαχειριστές οφείλουν να ελέγχουν τακτικά την ιστοσελίδα ώστε να αναρτούν στον Πίνακα Ανακοινώσεων τα πρόσφατα αποτελέσματα.

Δυστυχώς τη φετινή χρονιά, με τους νέους «Καλλικρατικούς» Δήμους, υπήρχαν μεγάλες καθυστερήσεις στην οργάνωση των ακτών σύμφωνα με τα Κριτήρια του Προγράμματος. Ευχόμαστε τα όποια προβλήματα να λυθούν σύντομα και να μην χρειαστεί τα μέλη της Εθνικής Επιτροπής Κρίσεων να προχωρήσουν σε αποσύρσεις ακτών από το Πρόγραμμα. ■

Δαρεία-Νεφέλη Βουρδουμπά

Υπεύθυνη Συντονισμού

Προγράμματος «Γαλάζιες Σημαίες»

Πρόγραμμα Φολόης

Πλούσιο από άποψη δράσεων ήταν το τελευταίο τρίμηνο για το πρόγραμμα της Φολόης. Το διήμερο 30 και 31 Μαρτίου πραγματοποιήθηκε σεμινάριο για τους εθελοντές, με στόχο την ενημέρωση και εκπαίδευσή τους σε βασικά θέματα δασοπροστασίας και δασοπυρόσβεσης. Ιδιαίτερη τιμή για την Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης, τους εθελοντές και όλους τους κατοίκους, αποτέλεσε η παρουσία και συμμετοχή του σε αυτό ως εισηγητή, του κ. Γεωργίου Χατζηγεωργίου, τέως Αρχηγού της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Κύπρου και επικεφαλής του κυπριακού κλιμακίου που έδρασε στην περιοχή της Φολόης στις

πυρκαγιές του 2007. Τη γνώση και την εμπειρία τους μετέφεραν επίσης με τις εισηγήσεις τους ο Δρ. Γεώργιος Καρέτσος, Αναπληρωτής Ερευνητής του Ινστιτούτου Μεσογειακών Δασικών Οικοσυστημάτων του Εθνικού Ιδρύματος Αγροτικών Ερευνών, ο κ. Βασίλης Παναγιωτόπουλος εκπρόσωπος του Τομέα Σώματος Διασωστών του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού, ο Πυραγός Γιώργος Κωνσταντακόπουλος, Διοικητής του Πυροσβεστικού Κλιμακίου Αρχαίας Ολυμπίας και ο κ. Γεώργιος Τασιός, εκπρόσωπος των Εθελοντών Δασοπυροσβεστών του Δήμου Βύρωνα.

Η ευκαιρία να συνεισφέρουμε όλοι, μέλη της ΕΕΠΦ, εθελο-

Φωτ. Μαρτίνας Γκαϊτάλκ

Φωτ. Μαρτίνας Γκαϊτάλκ

ντές και κάτοικοι του οροπεδίου της Φολόης, στην προσπάθεια ενεργού προστασίας του δάσους, δόθηκε με τη διοργάνωση της «Γιορτής καθαρισμού του δάσους της Φολόης», που πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία το Σάββατο 6 Μαΐου.

Ένα μήνα αργότερα, στις 5 Ιουνίου, συνεχίζοντας την προσπάθεια στήριξης της ομάδας δασοπυρόσβεσης της Φολόης, πραγματοποιήθηκε η παράδοση του εξοπλισμού ατομικής προστασίας και δασοπυρόσβεσης στους εθελοντές μας στην περιοχή και τοποθετήθηκαν προτρεπτικές πινακίδες, παρουσία των εκπροσώπων της Mercedes-Benz Ελλάς Α.Ε.Ε.

Στην τοποθέτηση των πινακίδων και την εκδήλωση παράδοσης του εξοπλισμού παραβρέθηκαν από τη Mercedes-Benz Ελλάς Α.Ε.Ε. η κυρία Μάρθα Καμπύλη, Διευθύντρια Marketing & Επικοινωνίας, η κυρία Αλεξάνδρα Χρυσού, Υπεύθυνη Δημοσίων Σχέσεων και Εταιρικής Επικοινωνίας και η κυρία Κατερίνα Σταυρούλου, Υπεύθυνη Marketing Ελαφρών Επαγγελματικών Οχημάτων.

Η παράδοση του εξοπλισμού πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο των εκδηλώσεων του εορτασμού της Παγκόσμιας Ημέρας Περιβάλλοντος, με διοργανωτές την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας & Ιονίου και το Δασαρχείο Πύργου. Ιδιαίτερες ευχαριστίες οφείλουμε στον Δασάρχη Πύργου, κύριο Διονύσιο Θωμόπουλο, για την έμπρακτη βοήθειά και τη στήριξη που προσφέρει στο πρόγραμμα της Φολόης. ■

Σεραφείμ Χατζησκάκης

Το πρόγραμμα αυτό της ΕΕΠΦ για το δρυοδάσος της Φολόης χρηματοδοείται από τη **Mercedes-Benz Ελλάς** την οποία και ευχαριστούμε θερμά.

Φωτογραφίες Άρης Βιδάλης

ΜΑΘΑΙΝΩ ΓΙΑ ΤΑ ΔΑΣΗ

Βράβευση σχολείων του Δικτύου

Η Β' Δ/νση Α/θμιας Εκπ/σης και η Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης με τις Υπεύθυνες Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης κ.κ. Σοφία Καινούργιου και Μαριάννα Χατζημιχαήλ, την

κ. Χριστίνα Θεοδωρίκα και την κ. Γεωργία Φέρμελη οργάνωσαν και συντόνισαν την τελετή βράβευσης 41 σχολικών μονάδων και 68 εκπαιδευτικών από όλη την Ελλάδα. Το Σάββατο 2 Απριλίου 2011 στην κατάμεστη αίθουσα του Ινστιτούτου Γεωπονικών

Επιστημών του κτήματος Συγγρού, μέσα σ' ένα κλίμα ενθουσιασμού, χαράς και υπερηφάνειας από όλους τους παρευρισκόμενους, βραβεύτηκαν τα σχολεία και οι εκπαιδευτικοί που τα δύο τελευταία σχολικά έτη (2008-2009 και 2009-2010) υλοποίησαν πετυχημένα προγράμματα Περιβαλλοντικής Αγωγής με θέμα το δάσος. Μαζί με το βραβείο δόθηκε σε κάθε σχολείο ένα σακίδιο που περιέχει εργαλεία απαραίτητα για τις εργασίες μελέτης στο πεδίο.

Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους ο Διευθυντής Διεύθυνσης Β' Αθήνας κ. Παρασκευάς Βεντήρης, ο κ. Καζακόπουλος, Πρόεδρος του Ινστιτούτου Γεωπονικών Ερευνών και καθηγητής στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο, η κ. Αλέξια Νικηφοράκη, αναπλ. Γεν. Γραμματέας της ΕΕΙΦ και η κ. Χριστίνα Παπαζήση Υπεύθυνη Περιβ/κής Εκπ/σης Β/θμιας Β' Αθήνας, εκπαιδευτικοί, μαθητές και γονείς.

Την παράσταση έκλεψαν οι μικροί μαθητές του 1ου Νηπιαγωγείου Μελισσίων, του 2ου Νηπιαγωγείου Ν. Ερυθραίας, του 13ου Δημοτικού Σχολείου Αμαρουσίου και του 4ου Γυμνασίου Λαμίας που παρουσίασαν εντυ-

14ο Νηπιαγωγείο Πολίχνης Θεσ/νικης
1ο Νηπιαγωγείο Καρπενησίου
1ο Νηπιαγωγείο Αυθώνια
1ο Νηπιαγωγείο Μελισσίων
2ο Νηπιαγωγείο Αμαρουσίου
2ο Νηπιαγωγείο Ν. Ερυθραίας
3ο Νηπιαγωγείο Λυκόβρυσης
4ο Νηπιαγωγείο Λυκόβρυσης
6ο Νηπιαγωγείο Χαλανδρίου
8ο Νηπιαγωγείο Ν. Φιλιαδέφειας
Εκπαιδευτήρια Δούκα (Νηπιαγωγείο)
Νηπιαγωγείο Παθιαοικήνου (Μυτιλήνη)
10ο Δημοτικό Σχολείο Μυτιλήνης
10ο Δημοτικό Σχολείο Ελευσίνας
1ο Δημοτικό Σχολείο Νάξου
11ο Δημοτικό Σχολείο Αγ. Παρασκευής
12ο Δημοτικό Σχολείο Αγρινίου
13ο Δημοτικό Σχολείο Αμαρουσίου
16ο Δημοτικό Σχολείο Λάρισας
2ο Δημοτικό Σχολείο Βροντάδου Χίου
2ο Δημοτικό Σχολείο Θάσου
8ο Δημοτικό Σχολείο Αμαρουσίου

Δημοτικό Σχολείο Αμυγδαλεών
(Καβάλα)
Δημοτικό Σχολείο Δροσιάς
Κολλέγιο Αθηνών (Δημοτικό)
Δημοτικό Σχολείο Κονιά Λήμνου
Δημοτικό Σχολείο Νεάπολης
(Λακωνία)
Δημοτικό Σχολείο Παναγιάς Θάσου
Δημοτικό Σχολείο Πορταριάς
(Μαγνησία)
1ο Γυμνάσιο Ρεθύμνου
1ο Γυμνάσιο Τρίπολης
2ο Γυμνάσιο Ξυλοκάστρου
2ο Γυμνάσιο Κιθκίς
4ο Γυμνάσιο Λαμίας
5ο Γυμνάσιο Θήβας
Γυμνάσιο Αιγείρας (Αχαΐα)
Γυμνάσιο Πολυκάστρου (Κιθκίς)
13ο ΓΕΛ Περιστερίου
2ο ΕΠΑΛ Γαλασίου
2ο ΕΠΑΛ Ιθίου
Γενικό Λύκειο Μεθεσών (Ηράκλειο
Κρήτης)

Το «Μαθαίνω για τα Δάση» είναι ένα Διεθνές Δίκτυο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, που έχει στόχο να ενθαρρύνει σχολεία και εκπαιδευτικούς, ώστε να συμπεριλάβουν τα δάση στις εκπαιδευτικές τους δραστηριότητες, να τα πλησιάσουν οι μαθητές και να μάθουν από αυτά. Χορηγός του Δικτύου είναι το **ΙΔΡΥΜΑ ΛΕΒΕΝΤΗ**, το οποίο και ευχαριστούμε θερμά για την υποστήριξή του.

πωσιακά δρώμενα με θέμα το δάσος.

Ακολούθησαν δύο βιωματικά εργαστήρια για τους εκπαιδευτικούς. Το πρώτο με θέμα «Ανιχνεύοντας το πεδίο με μετρήσεις, παρατηρήσεις και περιβαλλοντικά παιχνίδια» με εμψυχωτή τον κ. Παναγιώτη Σταθόπουλο, Υπεύθυνο του ΚΙΠΕ Κρεστένων και το δεύτερο με θέμα «Προσεγγίζοντας το «Δάσος» μέσα

από συνδυαστικές δραστηριότητες αφήγησης και Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης» με εμψυχώτρια την Δρ. κ. Ευαγγελία Αγγελίδου, Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκ/σης Β/θμιας Αν. Αττικής.

Συχαίρουμε όλους τους εκπαιδευτικούς που εργάστηκαν με κέφι και μεράκι μα περισσότερο τους μαθητές για τη συμμετοχή, τον ενθουσιασμό, την ευ-

ρηματικότητα και την ευαισθησία τους, καθώς εκφράζουν το ενδιαφέρον και την αγάπη τους για τον όμορφο κόσμο που οραματίζονται. ■

Σοφία Καινούργιου

Πρόεδρος της Συντ. Επιτρ.

«Μαθαίνω για τα Δάση»

Υπεύθ. Περιβ. Εκπ. Β' Δ/σης

Πρωτ/μιας Αθήνας

Υπ. Συντονισμού Δικτύου Π.Ε.

«Μαθαίνω για τα Δάση»

The Green Key

Το Πρόγραμμα GREEN KEY υλοποιείται για τρίτη χρονιά με επιτυχία και στη χώρα μας. Ολοένα και περισσότεροι διαχειριστές ξενοδοχειακών μονάδων του τόπου μας εκδηλώνουν ενδιαφέρον για συμμετοχή τους στο Πρόγραμμα και για μετατροπή

της μονάδας τους σε «πράσινη».

Το 2011 απενεμήθη το Οικολογικό Σήμα GREEN KEY σε 111 ξενοδοχειακές μονάδες, οι οποίες εφαρμόζουν «πράσινη» διαχείριση και αναλαμβάνουν δράση για την εκπαίδευση των επισκεπτών τους, του προσωπικού τους και των προμηθευτών τους, για την αειφορία. Το Οικολογικό σήμα GREEN KEY απενεμήθη επίσης και στο Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος, ως Κέντρο Ευαισθητοποίησης για το Πρόγραμμα GREEN KEY, αφού στόχος του είναι η ευρεία ευαισθητοποίηση για «πράσινη» διαχείριση των μονάδων και για Περιβαλλοντική Εκπαίδευση που πρέπει να αναλαμβάνεται σε αυτές κατά την εφαρμογή των κριτηρίων του Προγράμματος.

Στη διεθνή συνάντηση των χειριστών του Προγράμματος που πραγματοποιήθηκε στην Ολλανδία επισημάνθηκε η ανάγκη της ευρείας εφαρμογής του, ώστε η προσδοκώμενη ευαισθη-

τοποίηση για την προστασία του φυσικού πλούτου των χωρών του πλανήτη να αποδώσει τους αναμενόμενους καρπούς. ■

Διονυσία Παπαδοπούλου

Υπεύθυνη συντονισμού

Προγράμματος GREEN KEY

Παρουσίαση του προγράμματος θα βρείτε και στον ιστοχώρο της εταιρίας μας στη διεύθυνση <http://www.eepf.gr/thegreenkey>. Τον πλήρη κατάλογο των ξενοδοχειακών μονάδων που βραβεύθηκαν με σήμα οικολογικής ποιότητας The Green Key για το 2011 μπορείτε να τον βρείτε στη διεύθυνση <http://www.eepf.gr/thegreenkey/awards2011>

ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Εκδήλωση Βράβευσης Σχολείων

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε το Σάββατο 9 Απριλίου, στο Αμφιθέατρο του Μουσείου Μπενάκη, η εκδήλωση βράβευσης των σχολείων του Δικτύου «Οικολογικά Σχολεία», που συνδιοργανώθηκε από την Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης, τη Δ/νση Β/βάθμιας Εκπ/σης Πειραιά και την Α' Δ/νση Α/βάθμιας Εκπ/σης Αθήνας.

Στην εκδήλωση μαθητές, εκπρόσωποι των Περιβαλλοντικών Ομάδων, παρουσίασαν τη δράση τους, μέσω δρώμενων ή με αναρτημένες ανακοινώσεις. Στην εκδήλωση, η οποία έγινε στο πλαίσιο της χορηγίας της ALPHA BANK για το έτος 2010, συμμετείχαν μαθητές, εκπαιδευτικοί και γονείς από όλη την Ελλάδα.

Στο τέλος της εκδήλωσης τα σχολεία που συμμετέχουν επιτυχημένα περισσότερα από δύο

χρόνια στο Δίκτυο, παρέλαβαν τη Πράσινη Σημαία των Οικολογικών Σχολείων.

Βραβεύθηκαν 38 σχολεία, για επιτυχημένη συμμετοχή μιας χρονιάς στο Δίκτυο, επαναβραβεύθηκαν 13 σχολεία, και και άλλα 41 σχολεία παρέλαβαν έπαινο συμμετοχής.

Στην εκδήλωση παραβρέθηκαν, μεταξύ των άλλων, και μίλησαν η αντιδήμαρχος του Δήμου Αθηναίων κ. Παπαχελά, ο σύμβουλος της Αναπληρωτού Υπουργού Παιδείας κ. Παλάτζας και ο Πρόεδρος της Επιτροπής Περιβάλλοντος της Βουλής, κ. Καρτάλης. Όλοι αναφέρθηκαν στη αναγκαιότητα της περιβ/κης εκπαίδευσης και στη δυναμική του προγράμματος «Οικολογικά σχολεία» που φάνηκε έμπρακτα μέσα από την παρουσίαση που έκαναν οι ομάδες των σχολείων. Στο τέλος τα παιδιά έγραψαν τα δικά τους μηνύματα για το περιβάλλον και για ένα καλύτερο κόσμο σε δυο πανό τα οποία έστειλε η επιτροπή του προγράμματος στο Δήμαρχο Αθήνας και στον κ. Καρτάλη. Η εκδήλωση έκλεισε σ' ένα έντονο συγκινησιακά περιβάλλον καθώς όλα τα παιδιά τραγούδησαν ένα τραγούδι για το περιβάλλον και τη ζωή. ■

Σταμάτης Σκαμπαρδώνης
Αντιπρόεδρος Συντονιστικής Επιτροπής Δικτύου

Τα «Οικολογικά Σχολεία» είναι ένα Δίκτυο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στο οποίο συμμετέχουν σχολεία όλων των βαθμίδων από όλη την Ελλάδα, με στόχο την εξοικείωση των μαθητών και μαθητριών, αυριανών πολιτών, με περιβαλλοντικά προβλήματα και τη διαμόρφωση θετικής στάσης για την αντιμετώπισή τους. Είναι μάλιστα το μεγαλύτερο Δίκτυο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και αριθμεί περισσότερες από 50 χώρες, 5.000 τοπικά διαμερίσματα, 35.000 σχολεία (από τα οποία περισσότερα από 10.000 είναι βραβευμένα), 600.000 εκπαιδευτικούς και περισσότερους από 10.000.000 μαθητές ανά τον κόσμο.

Τα σχολεία που βραβεύθηκαν είναι:

2ο Νηπιαγωγείο Χανίων
 8ο Νηπιαγωγείο Ηλιούπολης
 12ο Νηπιαγωγείο Βύρωνα
 21ο Νηπιαγωγείο Ηλιούπολης
 27ο Νηπιαγωγείο Αθηνών
 110ο Νηπιαγωγείο Αθηνών
 Νηπιαγωγείο Εκπαιδευτηρίων Δούκα
 Αρσάκειο Νηπιαγωγείο Ψυχικού
 Δημοτικό Σχολείο Αδάμαντα Μήλου
 Δημοτικό Σχολείο Δροσιάς
 Δημοτικό Σχολείο Εκπαιδευτηρίων
 Δούκα
 Δημοτικό Σχολείο Μήθυμνας
 Δημοτικό Σχολείο Πόλκα Φροέλιεν
 1ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών
 1ο Πειραματικό Ολοήμερο Δημοτικό
 Σχολείο Πορταριάς
 1ο Δημοτικό Σχολείο Λαυρίου
 1ο Δημοτικό Σχολείο Βερμίου
 2ο Δημοτικό Σχολείο Ραφήνας
 2ο Δημοτικό Σχολείο Ναυπλίου
 3ο Δημοτικό Σχολείο Ρίζας Ζακύνθου

4ο Δημοτικό Σχολείο Κηφισιάς
 7ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών
 8ο Δημοτικό Σχολείο Χανίων
 10ο Δημοτικό Σχολείο Βύρωνα
 10ο Δημοτικό Σχολείο
 Μυτιλήνης
 16ο Δημοτικό Σχολείο Λάρισας
 44ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών
 59ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών
 70ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών
 77ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών
 152ο Δημοτικό Σχολείο
 Αθηνών
 Δημοτικό Σχολείο Σχολής
 Μωραΐτη
 Γυμνάσιο Πολυκάστρου
 Γυμνάσιο Παραλίας Τυρού
 3ο Γυμνάσιο Έδεσσας
 7ο Γυμνάσιο Ηλιούπολης
 Γυμνάσιο Σχολής Μωραΐτη
 Ενιαίο Λύκειο Διαπολιτισμικής
 Εκπαίδευσης Σαπών

Τα σχολεία που επαναβραβεύθηκαν είναι:

1ο Νηπιαγωγείο Μεθυσίων
 7ο Νηπιαγωγείο Μυτιλήνης
 Δημοτικό Σχολείο Άργους Καθύμνου
 Δημοτικό Σχολείο Αργυρούπολης
 Ρεθύμνου
 Δημοτικό Σχολείο Χιθιομοδίου
 2ο Δημοτικό Σχολείο Πόλεως
 Καθύμνου
 2ο Δημοτικό Σχολείο Καλλιθέας
 Βαλέτσιο Γυμνάσιο Ίου & Λυκειακές
 τάξεις
 Γυμνάσιο Πέλλης
 2ο Γυμνάσιο Κιθκίας
 9ο Γυμνάσιο Νίκαιας
 11ο Γυμνάσιο Πειραιά
 Γυμνάσιο Εκπαιδευτηρίων
 Μαντουλίδης

Φωτογραφίες Άρης Βιδάλης

Οι Πράσινες Γωνιές της Γειτονιάς μου

Το πράσινο άρχισε και στην Ελλάδα να καλύπτει το τοιμμένο στις ταράτσες αρκετών κτισμάτων, ακόμα και σχολείων, δημιουργώντας περισσότερες Πράσινες Γωνιές στις Γειτονιές μας. Δείτε πιο κάτω δυο από τις πιο εντυπωσιακές Πράσινες Στέγες (πράσινες ταράτσες, φυτεμένα δώματα) της Αθήνας.

Δεν είναι πάρκο. Είναι μια γωνιά της μεγαλύτερης Πράσινης Στέγης στην Ελλάδα, του φυτεμένου δώματος στο αμαξοστάσιο του ΗΛΠΑΠ στο Ρουφ.

Τμήμα της Πράσινης Στέγης της ΜΟΔ Α.Ε. (Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων, Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών).

Οι «Πράσινες Γωνιές της Γειτονιάς μου» είναι Δίκτυο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στο οποίο συμμετέχουν σχολεία όλων των βαθμίδων από όλη την Ελλάδα, τα οποία καλούνται να γνωρίσουν και να υιοθετήσουν τις μικρές ή μεγάλες πράσινες γωνιές, καταφύγια ζωής, που βρίσκονται μέσα στις πόλεις.

«Άλλοι πετούν,
άλλοι πεινούν»

Φύση χωρίς Σκουπίδια

3ο Πανελλήνιο Μαθητικό Συνέδριο
της Ελληνικής Εταιρίας Προστασίας της Φύσης

Αθήνα
3.12.2011

Ανθρώπινες αξίες
και περιβάλλον

Άλλοι πετούν
άλλοι πεινούν

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ
ΕΠΕΦ
Παράρτημα Αθηνών
Λεωφόρος Κηφισού 109, 11527 Αθήνα
Τηλ: 210 322 4944
Φαξ: 210 322 5285
www.eepf.gr

ΕΠΕΦ

Εταιρεία Παιδείας και Φύσης
Παιδεία και Περιβάλλον
Αθήνα

ALPHA BANK

**«Ανθρώπινες αξίες
και περιβάλλον»
3ο Πανελλήνιο
Μαθητικό Συνέδριο**

Δικαίωμα συμμετοχής έχουν σχολικές ομάδες Νηπιαγωγείου, Δημοτικού, Γυμνασίου, Γενικού Λυκείου και Επαγγελματικού Λυκείου.

Δηλώσεις συμμετοχής και πληροφορίες «Για το Μαθητικό Συνέδριο»:

Τηλ.: 210-3224944,

φαξ: 210-3225285,

E-mail:

education@eepf.gr,

Ιστοσελίδα:

www.eepf.gr

Στόχος του Δικτύου «Φύση χωρίς σκουπίδια», που γίνεται με τη συνεργασία της ΕΕΠΦ, Εθελοντικών Ομάδων και Τοπικών Αρχών, είναι η ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης για την καλύτερη διαχείριση των απορριμμάτων και για τη διατήρηση ενός καθαρού και πολιτισμένου περιβάλλοντος. Χορηγός του Δικτύου και της δράσης είναι η **ALPHA BANK** την οποία ευχαριστούμε θερμά. Το Δίκτυο υποστηρίζεται ακόμη από δωρεά του αείμνηστου μέλους μας **Hellmut Baumann**, συγγραφέα του βιβλίου «Η Ελληνική Χλωρίδα στο μύθο, στην τέχνη, στη λογοτεχνία».

Νέοι Δημοσιογράφοι για το περιβάλλον

«Μας... άλλαξαν τα φώτα»

Σε πολλές περιοχές του δήμου Αγίου Δημητρίου, ο οποίος είναι ένα προάστιο της Αθήνας, παρουσιάζονται προβλήματα στον φωτισμό των οδών. Πολλοί κάτοικοι καταγγέλλουν ότι ο δήμος αλλάζει τους καμένους λαμπτήρες μόνο στα κεντρικά σημεία και αδιαφορεί για τις γειτονιές. Επίσης, υποστηρίζουν πως, παρά το γεγονός ότι οι υπεύθυνοι είναι γνώστες της κατάστασης, δε λαμβάνουν κάποια μέτρα. Είναι λογικό, λοιπόν, αυτός

ο ανεπαρκής φωτισμός να θέτει σε κίνδυνο τόσο την ακεραιότητα των πεζών όσο και των οδηγών. Ακόμα, πολλοί στύλοι παρουσιάζονται κατεστραμμένοι με καλώδια να προεξέχουν, γεγονός που είναι πολύ επικίνδυνο τόσο για τα μικρά παιδιά όσο και για του υπόλοιπους κατοίκους.

Στον πίνακα 1 παραθέτουμε κάποια στατιστικά στοιχεία σχετικά με το φωτισμό σε ορισμένες οδούς του δήμου μας, όπως προέκυψαν από δική μας έρευνα.*

Εδώ πρέπει να σημειωθεί,

Πίνακας 1

ΟΔΟΣ	ΛΑΜΠΕΣ**	ΔΟΥΛΕΥΟΥΝ	ΧΑΛΑΣΜΕΝΕΣ	ΠΑΛΙΕΣ
ΚΛΕΑΡΧΟΥ	42	32 (76,2%)	6 (14,3%)	4 (9,5%)
ΛΥΣΑΝΔΡΟΥ	29	19 (65,5%)	8 (27,6%)	2 (6,9%)
Λ. ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	78	59 (75,6%)	16 (20,5%)	3 (3,9%)

* περιοχική έρευνας: ΙΚΑ Αγίου Δημητρίου - μετρό Δάφνης

** όλhes είναι λάμπες πυρακτώσεως

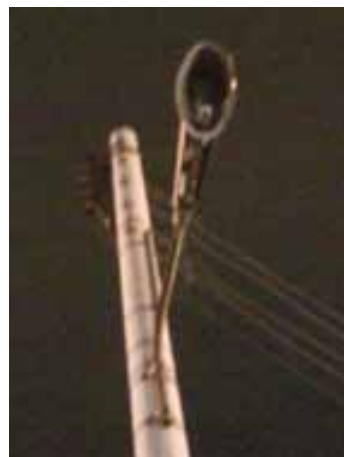
Λάμπα με προεξέχοντα καλώδια -
Οδός Παπαναστασίου

Χαλασμένη λάμπα
στη πλεωφόρο Αγ. Δημητρίου

Καμένη λάμπα στην οδό Κλεάρχου

Το Δίκτυο απευθύνεται στα Γυμνάσια και Λύκεια, όπου ομάδες μαθητών, σε συνεργασία με άλλα σχολεία στην Ελλάδα, όσο και σ' άλλες Ευρωπαϊκές χώρες, χειρίζονται ως δημοσιογράφοι κάποιο κοινό πρόβλημα του περιβάλλοντος, με εργαλείο επικοινωνίας το Internet. Ευχαριστούμε θερμά τον ΟΤΕ, υποστηρικτή του Δικτύου Π.Ε. «Νέοι Δημοσιογράφοι για το Περιβάλλον».

ότι, όπως διαπιστώθηκε κατά την έρευνα, δεν υπάρχει σωστά μονόπλευρη διάταξη των φωτιστικών σωμάτων, καθώς οι δρόμοι είναι μεν μονής κυκλοφορίας, όμως οι λάμπες είναι τοποθετημένες οι μισές αριστερά και οι άλλες μισές δεξιά.

Όσον αφορά στο είδος των λαμπτήρων που χρησιμοποιούνται στην ηλεκτροδότηση των οδών του δήμου μας είναι στην πλειοψηφία τους λάμπες πυρακτώσεως.

Οι λαμπτήρες αυτού του είδους ήταν κάποτε οι πιο δημοφιλείς, καθώς ήταν απλοί, φθηνοί και εύκολοι στην εγκατάστασή τους. Ωστόσο, η χαμηλή τους φωτιστική απόδοση και ο περιορισμένος τους χρόνος ζωής τους έχουν καταστήσει, πλέον, ανεπιθύμητους σε νέες εγκαταστάσεις. Ο Τόμας Έντισον έβαλε τη

Σπασμένη γλάμπα στην Αγ. Δημητρίου, εξαιρετικά επικίνδυνη καθώς βρίσκεται στο κέντρο πεζοδρομίου

λάμπα πυρακτώσεως για πρώτη φορά στο εμπόριο το 1879. Η ενεργειακή της απόδοση είναι ιδιαίτερα χαμηλή, καθώς το 90% της ενέργειας που καταναλώνει μετατρέπεται σε θερμότητα, ενώ η μέση διάρκεια ζωής της είναι ένας χρόνος. Αργότερα, ανακαλύφθηκε ότι μια λάμπα πυρακτώσεως προκαλεί έκλυση 150 κιλών διοξειδίου του άνθρακα το χρόνο και για αυτό το λόγο αποφασίστηκε η σταδιακή απομάκρυνσή τους από την αγορά.

Τέτοια εποχή πέρυσι (Νοέμβριος του 2009) αποσύρθηκε από την αγορά ο λαμπτήρας πυράκτωσης 100W, ενώ παρελθόν αποτελεί από φέτος ο λαμπτήρας πυράκτωσης των 75W. Τέλος, το Σεπτέμβριο του 2011 θα ξεκινήσει η εξάντληση των αποθεμάτων λαμπτήρων 60W από τα ράφια των καταστημάτων και τον ίδιο μήνα του 2012 παίρνουν την... άγουσα οι λαμπτήρες των 40W και 25W.

Παρόλα αυτά ο δήμος μας εξακολουθεί να χρησιμοποιεί κατά κύριο λόγο αυτό το είδος λαμπτήρων, υπολογίζοντας μόνο το κόστος αντικατάστασης και όχι τα οικολογικά και περιβαλλοντολογικά οφέλη. Η γνώμη μας, λοιπόν, είναι ότι οι παράγοντες που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στην επιλογή του κατάλληλου τύπου λαμπτήρα είναι η απόδοση, δηλαδή ο βαθμός αξιοποίησης της ηλεκτρικής ενέργειας, η ικανότητα του λαμπτήρα να δια-

τηρεί τα φωτιστικά του χαρακτηριστικά σε βάθος χρόνου, η διάρκεια ζωής, το χρώμα, η τιμή και η διασπορά του φωτός.

Για αυτό το λόγο, εμείς θα προτείνουμε τρία είδη λαμπτήρων που θεωρούμε ότι θα μπορούσαν να μας ωφελήσουν όλους. Και το δήμο με την τιμή τους, και τους κατοίκους με την μεγαλύτερη αποδοτικότητά τους, αλλά και το περιβάλλον. Αυτά είναι:

Λαμπτήρες Φθορισμού

Οι λαμπτήρες αυτοί καταναλώνουν πολύ λιγότερη ενέργεια, με ως και δεκαπενταπλάσια ζωή, είναι αποδοτικότεροι, έχουν καλύτερη διασπορά φωτός με αποτέλεσμα να αποδίδουν καλύτερα το φως επάνω σε βρεγμένο οδόστρωμα.

Λαμπτήρες LED

Το αρκτικόλεξο LED προέρχεται από τις αγγλικές λέξεις «light-emitting diode» (δίοδος εκπομπής φωτός) και πρόκειται για μια τεχνολογία που αναπτύσσεται ραγδαία. Η απόδοσή τους σε εφαρμογές φωτισμού είναι ισάξια των λαμπτήρων φθορισμού, ενώ η διάρκεια ζωής τους είναι ακόμη μεγαλύτερη. Οι λαμπτήρες LED καταναλώνουν έως και 80% λιγότερη ενέργεια από τους λαμπτήρες πυράκτωσης ενώ είναι και 70% αποδοτικότεροι απ' αυτούς.

Οι λαμπτήρες αυτοί από πολλούς χαρακτηρίζονται ως οι λαμπτήρες του μέλλοντος διότι είναι προϊόντα με τεράστιο χρόνο ζωής, πάρα πολύ μικρή ενεργειακή κατανάλωση και γενικά έχουν πολύ μεγαλύτερη δυνατότητα εξέλιξης σε σχέση με τους λαμπτήρες φθορισμού. Επίσης, αντίθετα από τους λαμπτήρες πυρακτώσεως αλλά και τους φθορισμού, σχεδόν όλη η ενέργεια που καταναλώνουν μετα-

Φωτισμός με ηλιακή ενέργεια

τρέπεται σε φως και όχι σε θερμότητα. Από την άλλη πλευρά, οι λαμπτήρες LED παρουσιάζουν ένα μειονέκτημα το οποίο είναι πως στην παρούσα φάση, έχουν πολύ υψηλό κόστος σε σχέση με τους φθορισμού, αλλά θεωρείται ότι με την πάροδο του χρόνου θα γίνουν φθηνότεροι και θα προτιμώνται.

Λαμπτήρες solar light

Τέλος, το τελευταίο είδος λαμπτήρα που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί είναι αυτό του αυτόνομου φωτισμού των οδών ο οποίος γίνεται με τη χρήση φωτοβολταϊκού συστήματος αξιοποιώντας την ηλιακή ενέργεια για την ηλεκτροδότηση των οδών. Φυσικά, το μεγάλο πλεονέκτημα αυτού του είδους είναι το μηδαμινό του κόστος ενέργειας.

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ:

*Παναγιώτης Τουρής, Δημήτρης Τζήμος, Αντρέας Τζιόγκας
ΤΑΞΗ: Β' Λυκείου*

ΣΧΟΛΕΙΟ: 1ο Γενικό Λύκειο Αγίου Δημητρίου Αττικής

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

FTS Energy Η Ευρώπη «αποχαρητά» τις λάμπες πυρακτώσεως <http://energy.fts.gr/index.php/el/replacement-of-fluorescent-lamps.html>

http://ec.europa.eu/energy/lumen/overview/avarietiedchoice/led/index_el.htm

http://free-energia.blogspot.com/2009_12_01_archive.html

www.milamouprasina.gr

* Περισσότερες πληροφορίες για το διαγωνισμό στην ελληνική ιστοσελίδα του δικτύου (<http://www.eepf.gr/pe/lyre> και <http://www.eepf.gr/content/panellinos-diagonismos-neoi-dimosiografoi-gia-per>).

Το καταφύγιο Σπήλιος Αγαπητός

Από την εκδρομή στον Όλυμπο που διοργάνωσε ο Τίμος Χαραλαμπίδης ειδικά για τα παιδιά της ΕΕΠΦ στις 2-4 Ιουλίου

Διασχίζοντας την παγωμένη χιονούρα στα 2.200 μ.

Φωτογραφίες Μαρτίνος Γκαϊλίχ

Ένας από τους καταρρακτες της Νεμούτας

Από την εκδρομή στη Φολλή και τη Νεμούτα στις 6-7 Μαΐου

Στη γέφυρα του ποταμού Ερύμανθου

Εγγραφές - Συνδρομές

Νέα Μέλη: Αν ευχαριστηθήκατε διαβάζοντας το Περιοδικό μας και θέλετε να βοηθήσετε την Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης στο έργο της, **γίνετε σήμερα μέλος ή γράψτε κάποιον γνωστό σας**, συμπληρώνοντας την παρακάτω αίτηση και στέλνοντάς τη στα γραφεία μας, μαζί με τη συνδρομή. Θα λαμβάνετε τότε δωρεάν το περιοδικό κάθε τρίμηνο και θα έχετε έκπτωση στις εκδρομές και σε ορισμένες εκδόσεις μας.

Η συνδρομή για το 2011 είναι: Τακτικό μέλος 40 ΕΥΡΩ Νέος (έως 24 ετών) . . . 20 ΕΥΡΩ
Αρωγό μέλος . . . 75 ΕΥΡΩ Μέλος εξωτερικού . . 50 ΕΥΡΩ Εταιρικό μέλος 1.000 ΕΥΡΩ

Θέλω να εγγραφώ μέλος της Ελληνικής Εταιρίας Προστασίας της Φύσης

Τακτικό μέλος Νέος (έως 24 ετών) Μέλος εξωτερικού Αρωγό μέλος Εταιρικό μέλος

Όνομα: Επώνυμο:

Επάγγελμα / Ιδιότητα:

Διεύθυνση:

T.K.: Πόλη: Χώρα:

Τηλέφωνο κατοικίας: Τηλέφωνο εργασίας:

Fax: E-mail:

Σας στέλνω τη συνδρομή μου με:

ALPHA BANK λογ/σμός **GR63 0140 1200 1200 0200 2011 678** Κατάθεση Πάγια Εντολή

EUROBANK λογ/σμός **GR50 0260 0030 0000 6020 0910 148** Κατάθεση Πάγια Εντολή

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ λογ/σμός **GR56 0110 1040 0000 1042 9666 620** . . Κατάθεση Πάγια Εντολή

Στην περίπτωση που επιλέξετε την πάγια εντολή θα πρέπει να συμπληρώσετε το έντυπο Πάγιας Εντολής Σταθερού Ποσού σε οποιοδήποτε κατάσταση των παραπάνω τραπεζών, σημειώνοντας το ονοματεπώνυμό σας στην «Αιτιολογία».

Τραπεζική επιταγή στο όνομα της Ελληνικής Εταιρίας Προστασίας της Φύσης

Ταχυδρομική επιταγή

Μπορείτε να κάνετε την αίτηση και online στη διεύθυνση: <http://www.eepf.gr/aitisi>

Παλαιά Μέλη: Μπορείτε και σείς να εξοφλήσετε τη συνδρομή σας με έναν απο τους παραπάνω τρόπους. Θα σας εξυπηρετούσε, ίσως, να χρησιμοποιήσετε τη μέθοδο της Πάγιας Εντολής. Ειδοποιήστε μας αν κάποια στοιχεία σας έχουν αλλάξει.

Σημείωση: Η ημερομηνία οφειλής της συνδρομής των μελών αναγράφεται σε κάθε ετικέτα αποστολής του περιοδικού. Παρακαλούμε σημειώστε την.

Δωρεές

Δεχόμαστε ευχαρίστως δωρεές που ενισχύουν τις διάφορες δραστηριότητες της ΕΕΠΦ. Μπορείτε να καταθέσετε τη δωρεά σας στο λογαριασμό **GR63 0140 1200 1200 0200 2011 678** στην **ALPHA BANK**, ή στο λογαριασμό **GR50 0260 0030 0000 6020 0910 148** στην **EUROBANK** ή στο λογαριασμό **GR56 0110 1040 0000 1042 9666 620** στην **ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ** ειδοποιώντας μας, ή να μας τη στείλετε με όποιον τρόπο επιθυμείτε. Σε κάθε περίπτωση θα σας δοθεί το νόμιμο παραστατικό, για φορολογική χρήση.

Μεταξύ Απριλίου και Ιουνίου 2011 λάβαμε τις παρακάτω δωρεές για τους σκοπούς της Εταιρίας:

I.N. Miller €400, Ντόν Μάθιους €550, Γιώργος Χατζηπαντωνίου €300, Αναστάσιος Πέτρου €100, Λίτσα Πέτρου €100, Φώτης Τζεμπός €300, MIG ΕΔΟΕΕ: 7.800, Sovereign Navigation Corporation €5.000, Θεόδωρος Παπαλεξόπουλος €5.000, Ανώνυμος €3.000, Ανώνυμος €100.

Υπερ Namibia: Νηπιαγωγείο Μελισσιών €100

Ευχαριστούμε θερμά τους δωρητές.

ΕΝΤΥΠΟ
ΚΛΕΙΣΤΟ
ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ
1164/97
Κ.Ε.Μ.Π.Α.

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Τεκ. Γραφείο
Κ.Ε.Μ.Π.Α.
Αριθμός Άδειας
2126

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ
Νίκης 20, 105 57 Αθήνα

Κοπάδι σάλπες (*Sarpa salpa*) στο Νότιο Ευβοϊκό.